

YOYAV

Dergisi

YIL: 26 SAYI: 296 ARALIK 2017

Bakanlarımızdan Dayanışmaya Destek

YOYAV Adına Sahibi
Dr. İbrahim ATEŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet NARİNCE

Yayın Kurulu:

Dr. İbrahim ATEŞ
Ökkaş DAĞLIOĞLU
Mehmet NARİNCE
N. Yücel MUTLU

Yayın İdare Merkezi

Libya Caddesi 32/7-8 Ahmetler / ANKARA

Tel: 434 51 83 - Faks: 433 12 98

web: yoyav.org.tr

e-mail: eyoyav@mynet.com

Yayın Türü:

Yöresel Süreli Yayın
Ayda bir yayınlanır.

Grafik Tasarım
Mehmet Narince

Baskı:

Önder Matbaacılık Ltd. Şti.
İzmir Cad. 34/2-3 Kızılay-ANKARA
Tel: 418 23 54

Basım Tarihi: 08.12.2017

ISSN: 1307-1572

Dergide yayınlanan yazı ve resimler kaynak gösterilerek
iktibas edilebilir. Görüşler yazarlarına aittir.

- 1 Merhamet Mıhrakı Mevlânâ
Dr. İbrahim ATEŞ
- 2 Bakan Julide Sarıeroğlu'ndan Dayanışmaya Destek
- 3 Dayanışma Kültürü Doruk Nuktada
- 4 Mevlânâ'yı Anlamak
Taşkın TUNA
- 5 Mevlânâ Dönemi Mütefekkirleri
N. Yücel MUTLU
- 8 Seyyid Burhaneddin
Abdullah SATOĞLU
- 11 Mevlevilikte Manevî Motivasyon
Mesut ÖZÜNLÜ
- 14 Mevlânâ'dan Mesaj Var (Şiir)
Dr. İbrahim ATEŞ
- 15 Çığır Açmak Çağ Açmaktan Önemlidir
- 22 Ahîliğin Temel Prensipleri
Necati KOYUNCU
- 24 Ahî Evrân-ı Velî ve Çıraklık Eğitimi
İbrahim KARAKOÇ
- 25 Ruhları Şad Olsun
- 26 Cumhuriyetin 94. Yılında 94 Öğrenciye Burs
- 27 10 Kasım'da 10 Hatim
- 28 Öğretmenler Günü'nde Örnek Birliktelik
- 31 Öğretmen Örnek Olmalı Öğrenci Örnek Almalı
Ülker GÜZEL
- 33 Gelecek Gençlerin, Gençler İse Öğretmenlerin Eseridir
Prof. Dr. Gürcan YÜLEK
- 35 Atatürk'ün Öğretmenlere Verdiği Değer
Saime TOPTAN
- 36 Ben Öğretmenim Çocuklar
Abdullah SATOĞLU
- 37 Mevlid-i Muhammed ve Milâd-ı Ümmet

Merhamet Mihrakı Mevlânâ

Dr. İbrahim ATEŞ

YOYAV Genel Başkanı

Milletimizin medâr-ı iftihârı ve memleketimizin manevî muhâfızlarından biri olan merhum Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin, meşhur Mesnevîsi ile diğer eserlerinde yer alan söz, şiir ve hikâyelerinde dile getirdiği değerli düşünceler, herkesi hayran eden hârika düşüncelerdir. Ayet ve hadislerden kaynaklanıp, okuyanları aydınlatan ve dostlarıyla sevenlerine övünç vesilesi olan bu düşünceler, insanlara ışık tutan, önemli öğütleri içermektedir. 744 yıl önce irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olmakla birlikte, sevenlerinin gönüllerinde kurduğu tahtı korumakta ve hâtıraları hâfizalarda tazeliğini muhâfaza etmektedir. Eserleri ellerde, söz ve şiirleri dillerde, sevgisi gönüllerde yaşamaktadır.

Haktan aldığı halka vermeyi ilke edinen Hz. Mevlânâ'nın müntesibi mevlevîler, sema törenlerinde bir ellerinin yukarı, diğer ellerinin de aşağı doğru açık olmasıyla, O'nun bu anlayışını simgelemektedirler.

Öte yandan halkı Hakk'a davet ve Hak için halka hizmet etmenin önemini değişik şiirleriyle sözlerinde defalarca dile getiren Hz. Mevlânâ, kelimenin gerçek anlamıyla bir Hak eri ve halk severi idi. Öyle ki O, halka hizmeti Hakk'a hizmet kabul ederdi. Şiirlerinde sıkça geçen şefkat, merhamet, muhabbet ve hizmet sözcükleri, cümlelerinde çok kullanılan sözcükler olmakla beraber, okuyanı ve dinleyeni sıkımayıp, köşe taşı gibi yerine oturan sözcüklerdi.

Hemen herkes tarafından bilinen ve sohbetlerde sık sık dile getirilen:

- * Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.
- * Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
- * Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
- * Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
- * Tevazu ve alçak gönüllükte toprak gibi ol.
- * Hoşgörülülükte deniz gibi ol.
- * Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol. diyen yedi maddelik ünlü öğüdü, mana yüklü binlerce güzel sözünden biridir.

Mevlânâ'nın ayet ve hadislerden esinlenerek terennüm ettiği, merhametle ilgili sözlerinden bir kaçını daha burada sizlerle paylaşarak, sözlerimi noktalamak isterim. Mevlânâ diyor ki:

“Eğer istiyorsan Hakk'a varmayı, meslek et kendine gönül almayı...”

Bırak saraylara mermer olmayı, toprak ol, bağrında güller yetişsin.”

“Sevgi ve acıma insanlık vasfıdır; hiddet ve şehvetse hayvanlık vasfı.”

“Ağlamak istersen gözyaşı dökenlere acı. Merhamete nâil olmak istersen, zayıflara merhamet et.”

“Biz, Hakk'a küfrân-ı nimette bulunmuş olsalar dahi kâfirlere de acırız.

Hattâ halk, onları taşıyor diye köpeklerle bile acırız.

Ben, beni ısırın köpeğe de dua eder; “Yarabbi sen onu bu huyundan vazgeçir,

Adamları ısırmasın da halkın taşını, topacını yemesin” derim.”

“Lütuf ve merhamet sahibi olan Allah'ın kulları, işleri düzeltmekte O'nun huyuna sahiptirler.”

“Allah'ın merhameti, insanın merhametine benzemez. Çünkü insanın acımasında bir derd, bir elem vardır.

Mahlûkun acıması elemle karışıktır. Allah'ın rahmetiyse, dertten de pakdır, eleminden de.”

“Böbürlenerek başlar kıran kişiye ne Allah'ın merhameti nasip olur, ne halkın!”

“Kendine yapılmasını istediğin şeyi âleme yap, ister eziyet olsun, ister zarar.”

Anadolu'nun bağrından çıkan binlerce bilge insanlardan bir diğeri Yunus Emre'nin bir dörtlüğünde:

“Söz ola kese savaşı/Söz ola kestire başı./Söz ola ağulu aşı/Bal ile yağ ede bir söz” dediği gibi, Mevlânâ'nın mezkûr sözleri de bal ile yağ denizinden bir damla niteliğindedir.

Ne mutlu dudaklarını onunla ıslatanlara!

Bakan Jülide Sarıeroğlu'ndan Dayanışmaya Destek

12-18 Aralık 2017 tarihlerinde düzenlenecek olan “25. Yoksullarla Dayanışma Haftası” nedeniyle YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, Mütevelli Heyet Üyelerinden 22, 23 ve 24. Dönem Manisa Milletvekili Hüseyin Tanrıverdi ile birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Jülide Sarıeroğlu’nu 16 Ekim 2017 Pazartesi günü makamında tebrik ve davet ziyaretinde bulundu. Vakfın yürüte geldiği hayrî, sosyal ve kültürel hizmetlerle, 25 yıldır çok ve çeşitli faaliyetlere sahne olan Yoksullarla Dayanışma Haftasının hedefleri hakkında Sayın Bakan’a özet bilgiler sunan Dr. Ateş, yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“Sayın Bakanım! İnsanlık ailesinin tümünü tehdit eden yoksulluğun, giderek gem almaz hâle geldiği ve her geçen gün daha fazla insanı kiskacına alıp kıvrandırdığı malumunuzdur. Bu acımasız ve amansız düşmanla mücadele etmek herkesim ve her seviyedeki herkesin katılması gereken bir insanlık görevidir. 25 yıldır bu mücadelenin öncülüğünü yapan YOYAV, yıllardır yürüte geldiği çeşitli yardım faaliyetlerinin yanında herkesim ve her seviyedeki herkesi bu göreve davet etmekte ve etkin bir şekilde rol almaya çağırmaktadır. Bu amaçla organize ettiği “Yoksullarla Dayanışma Haftası”nın 25. si 12-18 Aralık 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilerek, çeşitli çalışmalara sahne kılınacaktır. Devlet büyüklerimizin desteği ve hayırsever halkımızın katkısıyla, her geçen gün daha fazla yoksula yardım elini uzatmanın gayreti içinde olan YOYAV, düzenlediği bu hafta ile yoksulluğu ülke genelinde gündeme getirmeyi ve dayanışma kültürünü yayarak, yardımlaşma duygusunu geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu yıl haftamızın açılışını zât-ı âlînin huzurlarıyla gerçekleştirmeyi düşünmekteyiz. Açılışımızı onurlandırmanız bizleri mutlu edeceği gibi, çalışmalarımıza güç kaynağı olacaktır.” dedi.

YOYAV’ın başarılı çalışmaları ile örnek hizmetlerini takdirle takip ettiklerini söyleyen Bakan Jülide Sarıeroğlu, Vakfın organize ettiği Yoksullarla Dayanışma Haftası’nın açılışına katılmaktan memnuniyet duyacaklarını ifade etti ve 25 yıldır geliştirerek gerçekleştirdiği bu hayırlı hizmeti organize eden YOYAV ile etkinliklerine katkıda bulunan kuruluşları gönülden kutlayarak, başarılı çalışmalarının devamı dileğinde bulundu.

Dayanışma Kültürü Doruk Noktada

12-18 Aralık 2017 tarihlerinde düzenlenecek olan “25. Yoksullarla Dayanışma Haftası” öncesi YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, Mütevelli Heyet Üyelerinden 20. Dönem Adana Milletvekili Dr. İ. Ertan Yülek ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanı Prof. Dr. Sayın Numan Kurtulmuş'u 23 Ekim 2017 Pazartesi günü makamında ziyaret etti.

Vakfın yürüte geldiği hayrî, sosyal ve kültürel hizmetlerle 25 yıldır çok ve çeşitli faaliyetlere sahne olan Yoksullarla Dayanışma Haftası'nın hedefleri hakkında Sayın Bakan'a özet bilgiler sunan Dr. Ateş, yaptığı konuşmada şu cümlelere yer verdi:

“Sayın Bakanım! 1993 yılından bu yana dayanışma kültürünü yaymaya yönelik çok ve çeşitli çalışmalara sahne olan Yoksullarla Dayanışma Haftası, cehalet, fakirlik ve hastalıkla mücadele etmede güç ve gönül birliği yapmak, yoksulluğu yok etmenin yollarıyla, yoksul insanları verimli ve üretken hâle getirmenin çarelerini araştırmak ve insanî ilişkilerde kardeşlik, dostluk, sevgi, saygı, birlik ve beraberlik duygularıyla, dirlik ve düzeni yaygın ve saygın kılmaya katkıda bulunmak gibi gayelerle ihdas edilmiş olup, bu amaçlar doğrultusunda bugüne kadar fevkalâde faydalı faaliyetlere sahne olmuştur.

Bu yıl 12-18 Aralık 2017 tarihleri arasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Jülide Sarıeroğlu'nun huzurlarıyla gerçekleştirilecek olan haftaya, 39 kurum ve kuruluş katılacaktır. Hafta içinde 27 hizmet türünden 74 etkinlik gerçekleştirilecektir. Yapılacak çalışmalara Bakanlığınızın değerli desteği gayretimizi kamçılamanın yanında, gücümüze güç katacaktır. Esirgemeyeceğinizi umduğumuz ilgi ve ihtimamınızı diliyor, saygılarımı sunuyorum.”

YOYAV'ın başarılı çalışmaları ile örnek hizmetlerini takdirle takip ettiklerini söyleyen Bakan Numan Kurtulmuş, dayanışma kültürünün yaygınlaşmasına yönelik faydalı faaliyetlerde bulunan Vakfın, çalışmalarına imkânlarının el verdiği nispette katkıda bulunacaklarını ifade ederek, başarılı çalışmalarının devamı dileğinde bulundu.

Taşkın TUNA

Araştırmacı Yazar

Mevlânâ'yı Anlamak

Mevlânâ'yı anlamak demek; kuşkusuz onun eserlerini okumak ve anlamak demektir. 6 ciltlik Mesnevi'sini ve Divan'ını incelemeden, girilecek her türlü faaliyet, mutlaka eksik kalacaktır. Onun şiirlerindeki derin anlamlar, aslında daha yakından bakıldığında tam olarak Kur'an tefsiri gibi de düşünülebilir. Ancak kendisin üslubu, sûre ve âyetleri numaralayıp yorumlamaktan öte, zarif hikâyelerle okurların ilgisini çekmektir. O zaman âniden fark edersiniz ki, hikâyedeki olaylar karşısında insanların hâl ve hareketleri, Kur'ândaki hükümlerle tam bir uyum ve ahenk içindedir.

Bilindiği gibi Mesnevi'nin ilk beyiti şöyle başlar:

“Bişnev in ney çün şikâyet mi küned
Ez cüdayiha hikâyet mi küned”

(Dinle şikâyet etmede her an bu ney
Anlatır hep ayrılıklardan bu ney!)

Burada belki de en ilginç ifade, Mesnevi'nin ilk emrinin “Dinle!” diye başlamasıdır. Hatırlamak gerekir ki, şanı yüce Kur'an'ın da ilk emri “Oku!” diye başlar. Böylece Mevlânâ, bize kendisinin, Kur'an'ı okuduğunu, anladığını incelik ve derinliklerinin farkına vardığını anlatırken, “Ben Kur'an'ı okudum, şimdi sen beni dinle!” diyerek dikkatimizi yoğunlaştırmak istemektedir.

Hiç kuşku yoktur ki, Mesnevi'nin ana konusu “Tevhid” kavramının en geniş ölçüde ve ölçekte incelenmesi ve irdelenmesidir. Aşağıdaki beyitlerde “Tevhid” konusunun, Mevlânâ'nın nasıl akıcı bir üslup ve örneklerle açıklandığına şahit olacağız:

“Allah'ı tevhid etmeyi öğrenmek nedir? Kendini o tek ve eşsiz olan Allah önünde yakıp yok etmek!

Gündüz gibi şûlelenip parlamayı diliyorsan, geceye benzeyen varlığını yak!

Varlığını, o varlığı meydana getiren varlığında, bakırı kimya içinde eritir gibi erit ve yok et ki, altın olasın!

Sen sıkı sıkıya “ben”e yapışıp kalmışsın. Bütün bu perişanlıklar hep ikilikten ortaya çıkıyor.

Lâ ilâhe illallah kelimesinin mânâsı budur!

Bir yerde on tane çerağ bulunsa görünüşte her biri öbüründen ayırdır.

Oysa nuruna yüz çevirsen, şüphesiz birinin nurunu öbüründen ayırt etmek zordur.

Yüz tane elma, yüz tane de ayva olsa, bunları saysan, her biri ayrı ayrıdır. Ama onları sıkarsan, artık sayı kalmaz hepsi “bir” olur.

Mânâlarda sayı ve taksim yoktur, ayırma ve birleştirme olmaz!

Sendeki görünen sûreti eziyetle eritip mahvet ki, onun altında define gibi duran vahdeti göresin.”

Birbirinden anlam yüklü emsalsiz mısraları, beyitleri ve geniş açılımlı ifadeleri teker teker ele alıp incelemenin, ne kadar imkânsız olacağı izahtan vârestedir. Bu nedenle, şahsen beğendiğimiz ve seçtiğimiz vecizleri, aşağıya sıralamakla yetineceğiz:

“Elbiseler gördüm, içinde insanlar yok, İnsanlar gördüm üzerinde elbiseler yok”

“Susuzlar bu âlemde hep su ararlar. Su da bu cihanda hep susuzları arar.”

“Mesnevimiz vahdet dükkânıdır. Orada BİR'den başka ne görürsen puttur.”

“Bir mum diğer bir mumu tutuşturmakla, ışığından bir şey kaybetmez.”

“Gülün dikene katlanması, onu güzel kokulu yaptı.”

“Ağaç isteyen önce tohuma sahip olmalı.”

“Maşrapanız küçükse, denizi suçlamaya hakkınız yoktur.”

“Anlatacaklarım ancak karşımdakinin anlayacağı kadardır.”

“Bulutlar ağlamazsa yeşillikler nasıl güler”.

“Köpeklerin dudakları denize değdi diye deniz kirlenmez.”

“Su korukta ekşi, üzümde tatlı, sirkede ekşi, şarapta haramdır.”

“Gül dalı nerede biterse bitsin güldür.”

“Mustafa'nın önünde aklını kurban et!”

“Ben Peygamberin ayağının tozuyum.”

“Kimin aşka meyli yoksa vah ona! O kanatsız kuş gibidir.”

Mevlânâ Dönemi Mütefekkirleri

N. Yücel MUTLU

YOYAV Onur Kurulu Üyesi

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'den ve onu şekillendiren mütefekkir ve mutasavvıflardan bahsetmek gerektiğinde, konuya, Mevlânâ Hazretleri'nin babası, Sultânü'l-ulemâ Bahâeddîn Veled'den başlamak gerekir.

Bahâeddin Veled, Horasan'da yetişmiş bir büyük din âlimi olup, o zamanlar, ilmin yaygın ve yüceldiği bir belde olan Belh şehrine yerleşmiştir. Burada, vaazları ile ilmini yaymaya çalıştığı sırada, bâzı kişiler kendisini, vaazları dolayısıyla ağır şekilde eleştirince, yöneticiler ve diğer ulemâ ile arası açılmış, bir süre sonra da Harizmşâh Alâeddin Muhammed, ondan, ülkeyi terketmesini istemiştir. İşte bu olumsuz gelişme, Anadolu topraklarının, Celâleddin Rûmî ile tanışmasına vesîle olmuştur. Bahâeddin Veled, H.609 / M.1212-1213'de Belh'den ayrılmış ve âilesiyle birlikte, Semerkand üzerinden Nişâbûr-Bağdad-Hicâz-Şâm-Malatya-Sivas (H.616 / M.1219) -Erzincan güzergâhını izleyerek ve buralarda, az veya çok, bir süre kaldıktan ve Akşehir ve Lârende'ye (Karaman'a) uğrayıp bu yerlerde de dersler verdikten sonra, Sultan Alâeddin Keykûbad'ın dâveti üzerine, H.618 / M.1221'de Konya'ya gelip âilece buraya yerleşmiştir. Bahâeddin Veled, burada bâzı medreselerde müderrislik yapmış ve H.628 / M.23 Şubat 1231'de Konya'da vefât etmiştir.

H.604 / M.30.9.1207'de Belh'de doğan Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri de, babasının ölümü üzerine onun yerine geçip, henüz 24 yaşında iken müderrislik yapmaya başlamıştır.

"Milâdî 13.asrın en önemli mutasavvıfı ve sūfîsi" olarak şöhret yapan Mevlânâ'nın asıl adı, Muhammed b. Muhammed b. Hüseyin el-Belhî olup, lâkabı Celâleddîn'dir. Kendisine, ilmî hüviyeti dolayısıyla, "Efendimiz" anlamına gelen "Mevlânâ" unvânı ile yüceltilerek hitâp edilmiş; hayatını geçirdiği Anadolu'ya nisbetle de, "Rûmî" denilmiştir.

Mevlânâ'nın Lârende'de evlendiği ilk hanımından olan iki oğlunun büyüğü, H.623 / M.1226 doğumlu Sultân Veled, diğeri ise H.624 doğumlu Alâeddin'dir. Mevlânâ hakkında pek çok eser kaleme alınmakla birlikte, genellikle en önemli görülen ve daha çok itibâr edilen iki eser, kendisinden hemen sonra, oğlu Sultan Veled tarafından yazılan Veleddîne ile Sultan Veled'in oğlu Ulu Ârif Çelebi'nin mürîdi olan Ahmed Eflâkî'nin kaleme aldığı Menâkıbü'l-a'rîfîn adlı kitaplardır.

Mevlânâ hakkında ilk bilgilere sâhip olmak için, kendisinden başka, sırasıyla, hocası Seyyîd Burhâneddin'i, "Mevlânâ'nın sohbet şeyhi" olarak adlandırılan Şems-i Tebrîzî'yi, Mevlânâ'nın ilk halîfesi olan Selâhaddîn-i Zerkûbî'yi, Mesnevî'nin kaleme alınmasında vesîle olan, mürîdi ve halîfesi Hüsâmeddîn Çelebi'yi ve Vahdet-i vücûd düşüncesinin Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'den sonraki en önemli temsilcisi olarak kabûl edilen Sadreddin-i Konevî'yi, ayrı ayrı incelemek gerektiği kanâatindeyim.

Seyyîd Burhâneddin-i Tirmîzî, H.561/M.1166'da Tirmîz'de doğmuş, buradaki ilk tahsilinden sonra Belh'e giderek Bahâeddin Veled'e intisâb etmiş ve ondan icâzet aldıktan sonra da, henüz çocuk yaşlarındaki Mevlânâ'nın atabegliğini üstlenmiştir. Kerâmet ehli olan Burhâneddin, Tirmîz'de ders verirken, şeyhi Bahâeddin Veled'in vefâtını, gayb âleminde görmüş ve etrâfına bildirmiş, bundan bir yıl sonra da Anadolu'ya göçerek bir süre Kayseri'de kalmış ve sonrasında Konya'ya yerleşmiştir. Burada iken de Mevlânâ, kendisine intisâb etmiştir.

Seyyîd Burhâneddin, dokuz yıl Mevlânâ'ya şeyhlik yapmış, zâhir ve bâtın ilimlerinde ilerlemesi için onu Şâm'a göndermiş, kendisi de Kayseri'ye dönmüştür. Şâm'da, dört veya yedi yıl kalan Mevlânâ, Anadolu'ya dönüşünde önce Kayseri'ye uğramış, sonra yine hocası ile birlikte Konya'ya geçmişlerdir. Daha sonraları ise, Şems-i Tebrîzî'nin

geleceğini mânâ âleminde bilen Seyyid Burhâneddîn, Konya'dan Kayseri'ye dönmüş ve bu şehirde, H.639 / M.1241'de vefât etmiştir.

Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled, Seyyid Burhâneddîn'in vefâtıyla, Mevlânâ'nın tek başına kaldığını, Şems-i Tebrîzî'nin gelişine kadar geçen beş yıl içinde riyâzet hayâtı yaşadığını kaydeder. Seyyid Burhâneddîn'in, Kayseri'deki türbesinde mevcut kitâbede geçen "Muhyiddîn-i Arabî'den sonra ikincidir" ifâdesi, onun yüksek mertebede bir sûfî olduğuna işârettir.

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin hayâtındaki ikinci önemli isim ise, **Şems-i Tebrîzî**'dir. H.582 / M.1186'da Tebriz'de doğan Şemsü'ddîn Muhammed, çocukluk ve gençlik yıllarında, gizemli bir hayat sürmüş, yüksek ma'nevî kabiliyetlere sâhip olmuş, gezgin bir derviş olmakla berâber çokça riyâzette bulunmuş, semâ yapmış, çeşitli müsâadelere mazhar kılınmış ve ancak, medrese eğitiminin uzak durmuştur.

Şems'in kendisi ve âilesi hakkında çok ve çeşitli bilgiler vardır. Tebriz'den ayrıldıktan sonra, Bağdad, Dimaşk (Şâm), Haleb, Kayseri, Aksaray, Sivas, Erzurum ve Erzincan'ı dolaşmış ve buradaki ilim sâhipleri ve sûfîlerle görüşmeler yapmış, dersler almıştır. Mevlânâ'nın ifâdesiyle Şems, tasavvufun yanı sıra, kimyâ, nücûm (astroloji), riyâziyât (matematik), ilâhiyât, hikemiyât (hikmet ve felsefe), mantık, hilâf (karşı düşünce ile mücâdele) ve nârenciyât (tarım) ilimlerinde de mâhirdir. Halep'de gördüğü bir rüyâ üzerine Anadolu'ya yöneldiği, Dimaşk'da da Mevlânâ ile karşılaştığı ve ondaki irfân ve aşk nûruna hayran kaldığı ifâde edilmektedir.

Hayatının sonlarında Konya'dan ayrılıp Kayseri'ye yerleşmeye karar veren Seyyid Burhâneddîn, daha önce Bağdad'da tanıştığı Şems'in Konya'ya geleceğini de Mevlânâ'ya müjdelemiş idi. Şems ile Mevlânâ, Seyyid Burhâneddîn'in vefâtından beş yıl sonra, ikinci def'a olarak, H.642 / M. 29 Kasım 1244'de Konya'da buluştuklarında Şems 60, Mevlânâ ise 38 yaşındadır. Şems, seyâhatleri boyunca karşılaştığı şeyhleri ve âlimleri, değişik şekillerde sınamış olup, bunların hiç birisinin kendisini tatmin etmediğini, gerçek şeyhliği ve dostluğu, Mevlânâ'da bulduğunu ifâde eder.

Şems ile karşılaştıktan sonra Mevlânâ'nın hayâtında da çok büyük değişiklikler olmuştur. Bu ikinci karşılaşmalarından sonra her ikisi, Selâhdîn-i Zerkûb'un evinde, üç ay boyunca visâl orucu tutarak iki def'a halvete girmişler ve zamânı gelince her ikisi de semâ yaparak halvetten çıkmışlardır.

Halvet esnâsında da Zerkûb'un onlara hizmette bulunduğu bilinmektedir.

Şems ile tanıştıktan sonra Mevlânâ'nın medreselerdeki derslerini bırakması, halktan uzaklaşıp bütün zamânını Şems'in sohbetine ayırması; bâzı müridlerin Şems'e karşı kin tutmalarına ve Mevlânâ'nın vaazlarından mahrum kalan halk arasında da çeşitli dedikoduların yayılmasına yol açmıştır. Bu sıkıntılı durumlar, Konya'daki diğer âlimler arasında da, Selçuklu Sultânına kadar ulaşan şikâyetlere yol açınca, Şems, H.643 / M.1245-46'da âniden Konya'yı terkedip Dimaşk'a gitmiş, aralarında geçen mektuplaşmadan sonra, bir yıl içinde Konya'ya dönmüş, kısa bir süre sonra tekrar Dimaşk'a geçmiş ve Mevlânâ, oğlunu oraya göndererek, Konya'ya geri gelmesini sağlamıştır. Ancak müridler ve halk tekrar dedikodu yapmaya başlayınca, Şems, Mevlânâ'nın oğlu Sultân Veled'e, kendisini bir daha bulamayacaklarını söyleyerek H.645 / M. 8 Aralık 1247'de Konya'dan ayrılıp kayıplara karışmıştır. Mevlânâ, bunun üzerine, iki veyâ dört def'a Dimaşk'a giderse de, Şems'i bulamaz. Mevlânâ'nın Şems ile mânâ âlemindeki sohbet ilişkisini şöyle ifâde etmek mümkündür:

"Küçüklüğünde babası Bahâeddin Veled'in, gençliğinde Seyyid Burhâneddîn'in terbiyesi altında yaşadığı aşk hâllerini, Şems ile daha yüksek bir mertebede yeniden tahsil etmiştir." Şems'in kayboluşuna ve nerede olduğuna dâir, suikasta kadar yürüyen bir rivâyetler ve menkıbeler silsilesi vardır. Öyle ki, Yunus Emre'miz gibi, onun kabrinin de Konya'da, Niğde'de, İran'ın Hoy ve Tebriz şehirlerinde ve Pakistan'da olduğu ifâde edilir. Hakkında, yerli ve yabancı dillerde pek çok eser yazılan Şems-i Tebrîzî'nin gerçek kişiliğini anlayabilmek için, mânâ âleminde belirli bir irfân seviyesinde bulunmak gerektiği kanâatindeyim.

Mevlânâ'nın ilk halîfesi olan **Selâhaddîn-i Zerkûb** ise, Konya-Beyşehirlidir. Fütüvvet ehli kuyumcuların şeyhi olduktan sonra, önce Seyyid Burhâneddîn'e ve sonrasında da Mevlânâ'ya intisâb etmiştir. Zerkûb'un mertebesi hakkında şunu söylemek yeterlidir: "H.652 / M.1254'de Moğol askerleri Konya'yı muhâsara ettiklerinde, Mevlânâ, Konya'nın Selâhaddîn-i Zerkûb vesîlesiyle bağışlandığını ve işgal edilemeyeceğini, halka müjdelemiştir." Mevlânâ, Zerkûb'un ilk kızını, oğlu Sultan Veled'le nikâhlanmış olup, Zerkûb âilesini, kendi âilesinden kabul etmiştir. Sultan Veled, Şems'in ikinci kayboluşundan sonra babasının, Şems'i, Zerkûb'da bulduğunu; onunla sohbetlerini artırdığını, Şems'in ardından içine düştüğü aşk ve coşkunluk

hâlinin irşâda engel olması sebebiyle, Selâhaddîn'i halîfe seçtiğini ve ona uymasını istediğini söyler. On yıl kadar Mevlânâ'nın halîfeliğini yapan Zerkûb, H.657 / M.29 Aralık 1258'de vefât edince Mevlânâ, babasının sol yanına defnettirir ve onun yerine Hüsâmeddîn Çelebi'yi halîfe tâyin eder.

Hüsâmeddîn Çelebi, H.622 / M.1225'de Konya'da doğmuştur. Mevlânâ'nın mürîdi olduktan sonra, onun hizmetine girmiş, ona bağlanmış, Mevlânâ da, Çelebi'ye son derece kıymet vermiştir. Öyle ki Hüsâmeddîn Çelebi, Mevlânâ ve yakınlarının devâmlı okuduğu iki-üç önemli eserin bir benzerinin, onun tarafından yazılmasını gönlünden geçirip, bunu kendisine söylemiş; bunun üzerine Mevlânâ, sarığının arasından Mesnevî'nin ilk onsekiz beytini ihtiva eden bir kâğıdı çıkarıp ona vermiş ve kâtipliğini yaparsa, devâmını yazdırmağa hazır olduğunu bildirmiştir. Bu suretle, günlük hayatının hemen her saatinde aşka gelip söylenen Mesnevî beyitleri, Hüsâmeddîn Çelebi tarafından kaleme alınmıştır. Mesnevî'nin her cildine başlarken, Çelebi hakkında övgülü ifâdeler kullanan Mevlânâ, kendisine minnet ve şükran duygularını ifâde etmiş ise de, bu asıl nüshâ, maalesef günümüze ulaşmamıştır. H.683 / M.1284'de vefat eden Hüsâmeddîn Çelebi, Mevlânâ'nın başucuna defnedilmiştir.

Mevlânâ dönemindeki mutasavvıflar arasında zikredeğimiz son isim, Sadreddîn Konevî'dir. H.606 / M.1209'da Malatya'da doğmuştur. Babası da, önemli bir mutasavvıf ve âlim, aynı zamanda Anadolu Selçuklu Devleti'nin üst düzey bir yöneticisidir. Babasının Muhyiddin İbn-i Arabî ile olan çok yakın dostluğu, oğluna mîras kalmıştır. Bir rivâyete göre, dokuz-on yaşlarında iken babasının ölümü üzerine, Muhyiddîn İbn-i Arabî, Konevî'nin dul kalan annesiyle evlenmiş ve İbn-i Arabî ile Konevî arasındaki ilişki, Arabî'nin H.638 / M.1240' târihindeki ölümüne kadar, tasavvuf ve tefekkür âlemini de içerecek şekilde, çok yakın bir şekilde devâm etmiştir. Öyle ki Konevî, Arabî'nin sürekli yanında bulunduğunu, özel tasavvufî tecrübelerine ve bilgilerine

ortak ve onun vârisi olduğunu söyler. Arabî'nin ölümünden bir süre sonra, M.1241'de Konya'ya giden Sadreddin, hayatının bundan sonrasını burada geçirmiş ve Mevlânâ ile yakın bir dostluk kurmuştur. Öyle ki Mevlânâ, cenâze namâzını Konevî'nin kıldırmasını vasiyyet etmiştir.

Arabî'den devraldığı tasavvufî görüş ve bilgileri geliştirerek ve yenilerini ekleyerek bunları, Konya'nın ilim âleminde ortaya koyan Sadreddîn, tasavvûfu, yeni bir döneme ve aşamaya taşıyan bir sûfî olarak kabul edilmektedir. Bu döneme, tasavvûfun olgunluk dönemi de denilebilir. İbnü'l-Arabî ve onun vârisi addedilen Konevî döneminde, tasavvuf; hadîs ve fıkıh gibi dîni ilimlere göre değil, başta felsefe olmak üzere, İslâm düşüncesinin teorik ilimlerine göre ele alınmıştır. İlimlerin sınıflandırılması, ilmin ne anlama geldiği, konu, mesele ve ilkelerin niteliği ve ilimler arası ilişkiler ve nihâyetinde, Tanrı'nın varlığını inceleyen metafiziğin bir ilim olması gerektiği v.b. hususlar, Konevî'nin devâm ettirdiği konulardır. Konevî, H.673 / M.1274'de Konya'da vefât etmiştir.

Mevlânâ'yı ve onun dönemindeki mütefekkirleri, mutasavvıfları, benim gibi sıradan insanların, kâmil bir şekilde anlamaları mümkün olmamakla birlikte, en azından, onların hayat hikâyelerini, eserlerinden bize hitap edenlerini okuyarak belli bir seviyeye gelmeye çalışmamız gerekir. Bu vesile ile Allâh'a hamd ve şükretmek, Hz. Peygamber Efendimiz'e sonsuz salât ve selâmda bulunmak ve Allâh yolunda olan mânâ büyüklerimizi de rahmetle anmak, biz âcizlere düşen bir vazife ve borçtur.

Konya, Sadreddin Konevî Camii ve Türbesi.

Mevlânâ'nın İlk Hocası Seyyid Burhaneddin (Muhakkık-Tirmizi)

Abdullah SATOĞLU

Araştırmacı Yazar

Mevlânâ'nın babası Baha Veled ve Seyyid Burhaneddin:

Anadolu'da, hattâ bütün İslâm ve insanlık âleminde bir iman, bir fikir ve felsefenin temelini kuran Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin ilk hocası ve Türk tasavvuf ve kültür hayatında önemli bir yer işgal eden evliyadan **Seyyid Burhaneddin** Muhakkık, 1165 yılında Tirmiz şehrinde dünyaya gelmiştir. Bu yüzden kendisine "Tirmizî" ve gizli bilgileri araştırdığı için "Muhakkık", birçok sırları çözdüğü için de "Sırdan" denilmektedir.

"Sultan-ül Ulama" diye anılan Mevlânâ'nın babası **Muhammed Bahaeddin**'in sayısız kerametleri, horasan ülkesine baştanbaşa yayılmış ve Belh'te toplanan müridler halkasına, Seyyid Burhaneddin de katılarak, o müşidin bendesi olmuştur...

Seyyid, çok defa Şeyhi Baha Veled'in ilâhî bilgilerini dinlemekten ve onun sırları açıklamasından o derece hararetlenirdi ki, iki ayağını mangalın ateşine sokar ve elleriyle de ateş korlarını söndürdü... Bundan dolayı ona "**Fahrül meczubîn**" (cezbeye tutulanların gururu) da denilmiştir.

Bütün dünyanın ve özellikle Asya ülkelerinin ortaçağ karanlığına gömüldüğü XIII. asrın başlarında Belh şehri, bir kültür ve medeniyet merkezi halindeydi. Annebabası olan Hurremşah'ın ölümü üzerine, kendisine Tahd'da geçmesi teklif edildiği halde, ilim aşkını dünyanın zevk ve saltanatından üstün tutan Bahaeddin, bu arzuyu reddetmiş ve kendisini tamamen tasavvufa vermişti.

İlmî dirayetiyle ünü günden güne daha da yayılan ve müridler halkası gittikçe genişleyen Bahaeddin, M.1210 yılının ortalarına doğru, henüz küçük yaştaki biricik oğlu Celâleddin ile birlikte, Belh'ten Hicaz'a geçti. Hac farızasını ifa ettikten sonra, sırasıyla Nişabur, Bağdat, Mekke ve Şam'a uğrayarak, devrin ileri gelen ilim ve irfan ehliyle tanışıyor, dostlar ediniyordu.

Nihayet Anadolu'ya geçerek, Lârende'ye (bugünkü adıyla Karaman'a) yerleşmişlerdi. Fakat, o sıradaki Selçuklu Hükümdarı, ilmin ve ilim adamlarının hayranı ve hâmisî olan **Alâeddin Keykubat**, onları ısrarla Lârende'den Konya merkezine dâvet etmiş ve Sultan-ül Ulema, bu dâvete icabetle, 1220 yılında Konya'ya gelmişti... Ne yazık ki 1230'da burada vefat etmişti.

Seyyid Burhaneddin'in Konya'ya gelişi:

Bahaeddin Veled Hazretleri Belh'ten ayrıldığı zaman, Seyyid Burhaneddin Tirmiz'e giderek, orada inzivaya çekilmişti. Artadan bir müddet geçtikten sonra, halkı irşadla meşgul iken, Seyyid Burhaneddin, keşif yoluyla, müşidi Sultan-ül Ulema Bahaeddin Veled'in vefatını öğrenmişti... Ayrılık ateşiyle yanıp, keder külleri üzerine oturan Seyyid, bir gece rüyasında Şeyhini gördü... Şeyhi, hiddetle ona bakıyor ve:

- Burhaneddin! Nasıl olurda, bizim Hüdaven-digâr'ın yanına gitmiyor, onu yalnız bırakıyorsun? diyordu...

Bunun üzerine Seyyid Burhaneddin:

- *Benim şeyhimin oğlu Celâleddin Muhammed'im yalnız kalmıştır, beni beklemektedir. Rum diyarına girmek, onun hizmetinde kalmak bana farz olmuştur, diyerek Konya'ya geldi... Önce hocasının kabrini ziyaret etti ve Lârende'de bulunduğunu öğrendiği Mevlânâ'yı, yazdığı hikmetlerle dolu bir mektupla Konya'ya çağırdı.*

Heyecanlı bir vuslat anından sonra Seyyid Burhaneddin: *şeyhi ve müşidi Sultan-ül Ulama'nın emri üzerine Konya'ya geldiğini ve kendisinin ilm-ü kemaline hizmet edeceğini* söyledikten sonra, Mevlânâ'yı sıkı bir imtihana çekti. Oldukça çetin sualler karşısında, genç âlimin verdiği yerinde cevaplar, Seyyid'in sevincini göklere çıkarıyordu...

Şems-i Tebrizî ve Konya'dan ayrılışı:

Konya'da tam dokuz yıl tecelli sırlarını tâlim

eden ve o ulu insan-ı kâmilin irşadlarıyla nura gark olan Mevlânâ, çeşitli ilim sahasındaki bilgisini daha da artırmak gayesiyle, zamanının bütün âlimleriyle tanışıyor, onların sohbetlerinden feyz alıyordu...

Bu arada, çeşitli eserler de yazmağa başlayan Mevlânâ'nın kemale erdiğini sezen Seyyid Burhaneddin;

- *Artık bana zerrece vazife kalmadı*, diyerek çok sevdiği **Kayseri**'ye gitmek ve bir müddet dinlenmek istiyordu. Fakat Mevlânâ'nın, hocasının Konya'dan ayrılmasına ısrarla razı olmadığını görmesi karşısında Seyyid, aylardır sakladığı bir sırrı ifşa etmişti:

- *Buraya kuvvetli bir aslan yöneldi. Senin asıl mürşidin olan Şems-i Tebrizî Konya'ya gelmek üzeredir. Fakat ben de bir aslanım. Bir postta iki aslan oturamaz. Ola ki kapışır seni müşkülde bırakırız*, diyerek müsaade aldı ve o zaman **Dar'ül Feth** denilen Kayseri'ye geldi.

Seyyid'in Kayseri'ye gelişi, müderrisliği ve menkıbeleri:

Selçuklular zamanında Kayseri gerçekten Anadolu'nun en büyük kültür ve san'at merkezlerinden biri hâlindeydi. Devrin en kudretli âlim ve müderrisleri darüşşifa ve diğer medreselerde tababet, ilâhiyat, edebiyat ve hukukî ilimler okutuyordu... Kayseri'ye "makarr-ı ulema" (âlimlerin beşiği) deniliyordu.

Kayseri'ye gelişinden kısa bir süre sonra Seyyid Burhaneddin, Selçuklu hükümdarı Alâeddin Keykubat'ın karısı **Mahperi Hunat Hatun** tarafından M.1237 yılında yaptırılarak, o zaman edebî ilimlerin tedris edildiği ve halen müze olarak kullanılmakta bulunan Hunat Medresesi'ne müderris olmuştu.

Burada sayısız ilim adamı yetiştirdiği gibi, ileri gelen şahsiyetlerin ve halkın da büyük sevgi ve takdirini kazan Seyyid'de, birisi:

-T anrı yolunun sonu var mı yok mu? diye sormuştu. O dedi ki:

- *Yolun sonu var ama, menzilin sonu yoktur. Çünkü bu yolda yolculuk, yâni seyretmek iki türlüdür. Biri Tanrı'ya doğru yolculuk, diğeri de Tanrı'da yolculuktur. Tanrı'ya doğru yolculuğun sonu vardır. Çünkü bu yolculuk varlıktan ve alçak dünyadan geçmektir, kendi kendinden kurtulmaktır. Bütün bunların sonu ve hududu vardır. Fakat Tanrı'ya ulaştıktan sonraki yolculuk, Tanrı'nın ilim ve marifeti içinde olur ve onun sonu yoktur.*

O sırada Kayseri'de vezir olarak bulunan **Sahip Şemseddin İsfahânî** ve arkadaşları, ziyaretlerinden birinde Suhreverdi'ye:

- O'nu nasıl gördünüz? diye sorduklarında, şu cevabı aldılar:

- *O, mânâ incileriyle ve Muhammed Hazretlerinin hakikat sırlarıyla dolu, apaçık, fakat son derecede de gizli ve çok dalgali bir denizdir. Ve zannetmiyorum ki, dünyada, Mevlânâ Celâled-din'den başka biri, onun hakikatine ulaşsın ve onu anlasın...*

Kendisinin iç âlemine bu kadar vâkıf olan Mevlânâ'yı, engin bir aşkla seven Seyyid Burhaneddin der ki:

- *Benim onun üzerinde hakkım vardır. Amma, onun benim üzerimde hakkı, benimkinin binlerce mislidir.*

O, daima müridlerine:

"Eğer, Tanrı'ya hiçbir tâat ve ibâdetle bulunamazsanız, hiç olmazsa orucu ihmal etmeyiniz. Karnınızı aç tutmağa ve acı çekmeğe çok önem veriniz. Çünkü oruç tutmaktan daha iyi bir tâat yoktur. Midneyi boş bırakma, hikmet kaynaklarını fışkırtan kazmadır... Oruç, hikmet hazinelerinin anahtarıdır..." derdi.

Seyyid Burhaneddin: *"Yılan balığına benziyorsun, ne yilansın ne balık! Sen bir münafıksın, ne yapıyorsun? Ya yılan ol ya balık!"* demişti.

Onun öğrencisi olan Mevlânâ da; *"Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol!"* diyordu.

Seyyid Burhaneddin'in, hayatı boyunca mücadele ve mücadele ettiği tek şey, **nefis** canavarı olmuş ve bu husustaki görüşlerini şöyle hülâsa etmiştir:

Denizi, denizdeki canavarı görüpte şaşma. Kendi içinde deniz olan nefis canavarını gör de şaş!

Yine Seyyid Hazretleri der ki:

- *Birisi size ayakkabı verirse, onu seversiniz. Size ayak verene ne diye yabancı kesilirsiniz?*

Birisi size külah verirse, ona dost olursunuz. Size baş verenden, akıl verenden niçin yüz çevirirsiniz?

Birisi size yüzük verirse, o kişiye âşık olursunuz. Size el vereni, parmaklar bağışlayanı neden tanımazsınız?

Elbette ki şair sözü yalan değildir:

*"Cihan ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler
O mâhiler ki derya içredir, deryayı bilmezler."*

Seyyid'in vefatı ve Kayseri'deki cenaze töreni:

Kâl ve hâl ilmine dair birçok menkıbeleri bulunan Seyyid Burhaneddin Muhakkık-Tirmizî, 1246 yılında, Kayseri'de Hak'kın ezelî ve ebedî olan rahmetine kavuşmuştu... Vefatı kısa zamanda Ve-

zir Sahip Şemseddin ve Kayseri halkına ulaşmış, büyük bir teessür içinde, Kur'ân, sâlâ ve zikir nidalarıyla, hazin bir cenaze töreni yapılmıştı.

Seyyid Burhaneddin'in vefatını, Mevlânâ'ya bir mektupla bildiren Sahip Şemseddin, onun kabirini ziyarete gelen Mevlânâ'ya, bütün kitaplarını ve eşyalarını teslim etmiştir. Bu kitaplarla birlikte Konya'ya dönen Mevlânâ, ömrü boyunca onları okumuş ve bilhassa sağlığında feyz aldığı Seyyid'in "**Makalât**" ya da "**Maarif**" isimli eserinden son derece istifade etmiştir.

Daha çok ziyaretçiye ve dolayısıyla Fâtihâ'lara sebep olur düşüncesiyle, hocaları ve şeyhlerinin kabirleri üzerine, göz okşayıcı türbeler yapılmasını isteyen Seyyid Burhaneddin, ne var ki kendisi için:

- *Kabrimin toprağı, yıldızların altında, ağaçların gölgesinde olsun isterim... Sultan-ül Ulemâ Baha Veled gibi, büyük zatların türbelerine mukabil, benim üzerime de türbe yapılmasından hayâ ederim...* diye buyurmuştu.

Buna rağmen, Vezir Sahip Şemseddin tarafından, Talas caddesi üzerindeki mezarlığın Gültepe parkı tarafına, Selçuklu tarzında bir mezar yaptırılmış, fakat kısa bir süre sonra yıkılıvermişti... İkinci defa yaptırılan türbenin de yıkılması üzerine, bir gece Sahip'in rüyasına giren Burhaneddin:

- *Benim üzerime bina yapmayınız!* diye buyurmuştur.

Aradan geçen yediyüz yılın ihmal ve tahribatıyla, harap olan türbe, Mesnevî'yi tercüme ve şerh eden, zamanın Ankara Valisi **Abidin Paşa**'nın yardımıyla, 1892 yılında, bugünkü şekliyle yeniden inşa ettirilmiş ve buna ait tarih, o zaman Kırşehir

Muhasebecisi olan tanınmış âlimlerden **Ali Emiri Efendi** tarafından yazılmıştır.

Türbenin giriş kapısı üzerindeki kitabede şu satırlar yer almaktadır:

*Fart-ı âdâb ile gir zâir-i muhlis ki budur
Merkad-ı muhterem-i Hazret-i Burhaneddin.
Çeşm-i irfanına kuhl istersen olmalısın
Cephe sây-ı kadem-i Hazret-i Burhaneddin.*

O büyük âlim, aslında ne şimdiki türbe diye bilinen taş yığınının, ne de yapılması düşünülen muallâ kubbelerin altında değil, gerçek âşıkların, ilim ve irfan sahiplerinin gönüllerinde gömülü bulunmaktadır.

Seyyid-i Sırdan Burhaneddin Muhakkık-Tirmizî ve onun müşşidi Sultan-ül Ulema ile talebesi Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin menkıbelerine inanan ve onların aydınlattığı aşk ve iman yolunda yürüyenlerin, dünya ve âhirette, sonsuz bir saadet, ebedî bir salâh ve kurtuluşa nail olmalarını niyaz ediyoruz...

Seyyid Burhaneddin'den İstimdat (1165-1246)

*Keşfeyleyip bir sırrı düştün yola Tirmiz'den
Feyzalmıştı Mevlânâ nice sohbetinizden.
Esirgeme ne olur şefaâtini bizden
Bâd-ı sabâ olup es seherlerden müjde sun
Baş koydum ayağına şeyhim kovuyor musun?
Ârifler sultânısın sen ey Seyyid-i Sırdan
Muhabbet buldum, sarhoş oldum zevk-ü sürurdan.
Kubbe kubbe kanat ger üstümüze sen nûrdan
Esirgeme ne olur şefaâtini benden
Sarhoş oldum cezbeden, huzur buldum kubben-den!*

Kayseri, Seyyid Burhaneddin Türbesi.

Mesut ÖZÜNLÜ

Diyanet İşleri Başkanlığı Uzmanı

Mevlevîlikte Manevî Motivasyon

Motivasyon, insan davranışlarına yön veren en güçlü psikolojik güdüdür. Bu güdünün gücünü tayin eden en köklü kaynak da kuşkusuz din ve manevîyattır. Hayat, dinle anlam kazanır. İnsanın en büyük ruhsal ve fikrî krizi, hayatın dinle anlamlı hâle getirilememesiyle başlar. Din dışı bir hayat, tam bir kaos demektir. Kaossa kasvet ve mutsuzluk getirir. İnsanı şehvet, dünya hevesi ve nefis sarmaşıkları arasında dolaştırır, ruhunu âdeta çelişkiler yumağı içerisinde felç eder. Nitekim bugün Batılı ülkeler başta olmak üzere yeryüzünün birçok yöresinde insanlar, bu çelişkiler yumağının ortaya çıkardığı kaotik hâli aşmak için daha güçlü motivasyon arayışları içerisine girmekte, kurtuluşa ermek için dine, tasavvufi ekollere ve manevî değerlere yönelmektedirler.

Bu yönelişlerin önde gelen ekollerinden biri de 13. Yüzyılda Mevlânâ Celaleddin Rumi tarafından Konya'da kurulan Mevlevîliktir. Mevlevilik, Mevlânâ'nın müritleriyle birlikte yürüdüğü bir arınma yoludur. Mevlânâ bir Hak ve halk aşığıdır. O; muhteşem Mesnevisi, içli şiirleri ve derin deyişleri ile sekiz asır ötesinden günümüzü ve gönlümüzü aydınlatan bir İslam meşalesidir. Dolayısıyla doğudan batıdan, kuzeyden güneyden nice insan, aradığını bu meşalenin ışığıyla bulmaktadır. Bundan böyle Mevlânâ ya da Mevlevilik, eşya ve varlığa dair algılarımızı yeniden gözden geçirmek istediğimizde, bizi apayrı ve yepyeni bir âlemle tanıştıracak âdeta. Hayata ve ölüme çok daha farklı bir pencereden baktıracak güçlü bir motivasyonun, pek aziz bir gönül kapısının anahtarlarını verir bize.

Mevlânâ, ışığını İslam güneşinden alan bir yıldız simadır. Dolayısıyla onun tasavvufi anlayışı da İslam'ın tevhit inancına dayanır. Ona göre varlık, Var Olan ve var edilen olmak üzere ikiye ayrılır. Birincisi varlığı mutlak olan Allah'tır. Diğeri ise insanın ve dünyanın da içerisinde olduğu bü-

tün kâinattır. Allah yaratandır, insan ve varlık âlemi ise yaratılandır. Bütün peygamberler de birer insan ve yaratılandır. Ancak onlar aynı zamanda hem dinin hem tevhidî akidenin mümessilleridirler. Bundan böyle birbirlerinin hasımı değil iman kardeşi veya hısımdırlar. Bu nedenle her peygamber bir diğer peygamberin muhalifi değil selef veya halefi olmuştur.

Peygamberlerin ilki, insanlığın atası olan Hz. Âdem aleyhisselamdır. Sonuncusu Muhammed Mustafa aleyhisselam efendimizdir. Her peygamber bir elçidir. Allah ile kulları arasında vahye aracılık etmiştir. Biz insanlar, Allah'ın ve onun elçilerinin emir ve nehiyleri ile mükellef olan akıl sahipleriyiz. İnsan, Allah'ın kendisinden hoşnutluğu nispetinde mutludur. Bu mutluluğun doruğu en büyük aşklardan daha aşkın, en leziz zevklerden daha zengindir.

Mevlevi geleneğe göre can, ten kafesinin içerisinde mahpustur. Oysa onun yeri kafes değil bize can bahşeden Sahib-i nefestir. Diğer bir deyişle insana bu canı üfleyen, onu var eden, et ve kemiğe büründüren Cenabı Hak'tır. İşte canın asıl özgürlüğü, bu kafesten çıkıp ait olduğu yere doğru kanat çırpmasıyla başlar. Özgürlük de ölümsüzlük de budur. Değilse dünya hayatının suyu acılı, zevki sancılıdır. İnsana önce bir dilim baklava yedirir ardından iki sille geçirir. İnsan Rabbin rızasıyla huzura erer. Onun sevgisiyle muhabbetler gönüllerde yer eder. O birisini sevdi mi, herkes onu sever. O, bütün güzelliklerin sultanıdır. Varlığın satır aralarını böyle okuyamayan, eşyaya olan bakışını bu şekilde düzeltemeyen sadece yorulmuş olur. Ten kafesinin içerisinde olduğunu unuttur, özgürlüğün lafını etmekle avunur. Göklere doğru uçup pervaz etmeyi bir yana bırakır, eteğini yerin taşı toprağı, çanak çömleğiyle doldurur.

Mevlânâ bunu bir şiirinde şu coşkun dizeleriyle dile getirir:

*Can bağışlıyor o güzeller sultanı, güzellik bağışlıyor.
A güzellik vurgunu yol nereye.
Açıldı işte beden kafesinin kapısı
Uç ey kuş, öz cevherine doğru uç!
İşte acı su, işte bataklık
İşte ölmezlik işte özgürlük
Canın yüce doruğuna uç
Çık git aradan ey can
Çekil de ayrılıktan kavuşmaya göçelim
Ne vakte dek taşla toprakla, çanak çömlekle doldu-
racağiz eteğimizi.*

Mevlânâ ile varlık, özgün ve derûnî bir anlam kazanır. Her şey, yeryüzünün efendisi olan insan için var edilmiştir. Bu sebeple bütün varlık âlemi, insanın düşmanı veya rakibi değil dostu ve refikidir. Yeryüzü gemisinde yer alan bütün nimetler insan için var edilmiş, ona Hak Teâlâ'nın birer lütfu olarak bahşedilmiştir. Bu sebeple insan bu nimetlere kayıtsız kalamaz, onlara karşı yabancılaşamaz ve onlara korkunç bir obje olarak bakamaz. Bütün insanları kardeş, bütün varlığı yoldaş görür. Herkesle güzel geçinmeye, uyumlu olmaya; önce kendisiyle sonra çevresindekilerle barış içerisinde yaşamaya gayret eder. Allah'a şükür, kula teşekkürle mukabelede bulunur. Muhabbeti varlığın mayası kabul eder. Hak hatırına halk edileni sever. Allah'ın takdir ettiği ömür süresince iyi bir yolcu olmaya çalışır. Sözün özü; bütün varlık âlemine karşı;

*"Atom, Merih, yer, gök, toprak, insan, taş
Hep birlikte yürüdüğüm milyonlarca yoldaş"* şeklinde bir bakış geliştirir.

Mevlânâ'ya göre kâinattaki her şey Yaradan'ın birlik ekseninde buluşur. Diğer bir deyişle atomdan galaksilere kadar hemen her mevcut teklikte randevulaşır. Bundan böyle kâinat, hem bir şeyden her şeyi, hem her şeyden bir şeyi ifade eder. Mesela güneş, ay ve yıldızlar ayrı ayrıdırlar ama ışıkları itibariyle aynıdırlar. Bütün dillerin kelimeleri farklıdır ama anlamları birdir. Bir ülkede çıkan altınla diğer ülkede çıkan altın aynı cevherin çocuklarıdır. Bir şairin Mevlevî düşüncüyü anlatırken Sevginin Senfonisi adlı şiirinde;

*"Hani nasıl aynıdır, ayrı toprakların altınları
İşte öyle birdir her yerin erkek ve kadınları"* beytinde ifade etmeye çalıştığı gibidir.

Dolayısıyla insanlar, hukuk ve yaratılış noktasında birbirleriyle eşittirler. İnsan insandır. İyilik veya kötülük sadece bir kişinin, grubun veya milletin madalyası ya da prangası değildir. Fazilet

veya rezaletin rengi, ırkı ve milliyeti yoktur. Kalıptan kalıba değil kalpten kalbe yol vardır. Mevlânâ bir şiirinde bunu şöyle dile getirir:

*Dünyada nice diller var, nice diller
Ama hepsinde anlam bir.*

*Sen kapları, testileri hele bir kır
Sular nasıl bir yol tutar, gider.*

*Hele birliğe ulaş, hır gürü, savaşı bırak
Can nasıl koşar, bunu canlara iletir.*

Mevlevilikte asıl olan korku değil aşktır. Allah korkusu da bildiğimiz salt korkuyu değil aşkla beslenen derin sevginin kılı kırk yaran inceliğini ifade eder. Bütün varlık bir şekilde onu tesbih etmekle meşguldür. Deyim yerinde ise bütün kâinat Allah Teâlâ'yı terennüm eden bir koroyu andırır. Yeryüzünün en şerefli varlığı olan insan da hamd ve zikirle bu koronun şefi ve imamı konumundadır. Bundan böyle O'nun mührünü taşıyan her yüz veya her çehre mümkün mertebe O'nu sevgi ile anmalı, zikirle yâd etmelidir. Bu, O'nun bizim muhabbet ve övgümüze muhtaç olmasından değil, tam aksine bizim O'nun yâdına ve zikrine ihtiyacımızın olmasındandır. Bizim mutluluk ve rıza yurdumuzun sınırları, O'na duyduğumuz sevgi ve muhabbet oranında artacak ya da daralacaktır. Bu hakikat Kur'an'da, Ra'd Suresinin 28. Ayet-i kerimesinde; "Şunu iyice bilin, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur" şeklinde ifade edilir. Bir şair de Mevlevî gelenekteki bu aşk ve muhabbeti şu beyitlerle dile getirmeye çalışır:

*Bütün âlem bir koro, kulak ver kendini aş
Sanki aşktan inler o; kart, taze, kuru, yaş.*

*Varlıktan Var edene sunulan bir beste o
Öyle bir sevgi ki her yerde ve herkeste o.*

Mevlevî geleneğe göre, yeryüzünde insanoğlunun karşı karşıya kaldığı sıkıntı ve ıstıraplar, Allah'tan insanlara verilmiş birer imtihan vesilesidir. İnsan bu sıkıntı ve ıstıraplara sabırla göğüs gerdigi, onun aşkıyla motive olduğu oranda olgunlaşır ve arınır. Demirin ateşe girdikçe pasını atması ve çelikleşmesi gibi insan da ıstıraplara metanetle mukabele ettikçe saflığını ve sağlamlığını artırır. Aynı zamanda bu arınma onun manevi olarak yükselmesine sebep olur. Mevlânâ da ömrü boyunca kendini ıstıraplarla arındırmanın çilesini yaşamıştır. O, hayatı boyunca bu çileyi üç dönem hâlinde yaşamış ve bunu bir deyişinde "Hamdım, piştim, yandım" sözleriyle özetlemiştir. Bundan böyle o, bir rubaisinde dert ve ıstırap noktasında insana şöyle bir öğütte bulunur:

Konya, Mevlânâ Türbesi.

*“Gît, kendine dert ara, dert bul
Dertlerden bir dert seç kendine!
Çünkü bundan başka çare yoktur.
Bahtın yâr olmadı diye üzülme sakın.
Ancak derdin yoksa o zaman üzgünlük göster.”*

Mevlânâ'ya göre bu yolun sonunda da insan, sabrı sayesinde ilahî bir armağanla karşılaşır; o da asıl dermanın bu dertte, gamsızlığın bu gamda, hazların da bu ıstırapta oluşudur. O, bu deruni hâli şu dizeleriyle ifade eder:

*Bu ırmakta ne ölmek var bize
Bu ırmakta ne gam var, ne keder var, ne dert.
Bu ırmak alabildiğine yaşamaktan
Bu ırmak iyilikten, cömertlikten ibaret.*

Sonuç itibarıyla İslam kültür ve medeniyetinin en parlak kandillerinden biri olan Mevlânâ ve onun yol göstericiliği ile ortaya çıkan Mevlevilik, günümüz dünyasının önde gelen tasavvufi geleneklerinden birisini teşkil etmektedir. Onun gösterdiği yüksek kıymetlere ve işaret ettiği manevî motivasyonlara olan ihtiyacımız her geçen gün artmaktadır.

Özellikle Avrupa ve Amerikan toplumlarında, başta Mevlevilik olmak üzere birçok İslam mutasavvıf ve düşünürünün dünyaya ve kâinata olan bakış ve kanaatleri inceden inceye etüt edilmekte; alkolizmin, madde bağımlılığının, ailevi çöküşün

ve tüketim köleliğinin gayyasında boğulan kitlelere çözüm yolları aranmakta; tasavvuf ve manevi motivasyonun bu noktada önemli bir çıkış yolu olabileceğine dair reel görüşler ve kanaatler ortaya konulmaktadır. Zira bu tür tasavvufi oluşumlar, ruhunu İslam'dan almaktadır. Bu ruh; hakiki hazzı arayan gönüllerin can suyu, diriliş şurubu olacaktır. Çünkü Allah Rasulü Muhammed aleyhisselam efendimizin bir hadislerinde ifade ettiği gibi “Din samimiyettir”. Yaşadıkları ve yazdıkları Allah ve Rasulünün yolundan başka bir şey olmayan Mevlânâ Celaleddin Rumi de büyük bir maneviyat, tefekkür ve samimiyet abidesidir. Yazımızı o yüce şahsiyet hakkında kaleme aldığımız **“Hasret-i Mevlânâ”** başlıklı şiirin beyitleriyle bitirelim:

*Aşk güneş olsa, ışığın kim diye sorsa bana,
Hemen cevabım; Mevlânâ derim Mevlânâ,
Şayet olsaydı, hayatın sevgisiz bir manası,
Yaşar mıydı hiç, bugün asırların Mevlânâ'sı.
Sen de Mevlânâ gibi büyüterek gel sevgini,
Güzel gör, renklerin tüm varlıkların hepsini.
Aştı bütün kalıpları, çiğken pişti yana yana,
Tek potada eritti insanlığı, bir etti Mevlânâ.
Ha Ermeni ha Yahudi, insan isen gel yaklaş,
Biz de Mevlânâ gibi olalım, dost ve arkadaş.*

Mevlânâ'dan Mesaj Var

*Mevlânâ'dan her ferde,
Anlamlı bir mesaj var.
Sevgi olmayan yerde,
Ne haz, ne de huzur var.*

*Üreke yanar, göz ađlar,
Dayanmaz buna dađlar.
Göz yaşarmayan yerde,
Su olmaz, yağsa da kar.*

*Elin açma her ferde.
Ne merde, ne nâmerde.
Düşmeye gör bir derde,
Deva olmaz her yerde.*

*Haktan olmazsa nazar,
Sultan olsan ne yazar?
Düşman sana bir kuyu,
Dostun da mezar kazar.*

Dr. İbrahim Ateş

Çığır Açmak Çağ Açmaktan Önemlidir

Hayırlı iş ve uğraşlarda öncülerden olmak önemli bir meziyettir. Özellikle Hakk'ın rızası doğrultusunda, halka hizmet yolunda hayırlı bir iş yapmak, çok daha önemlidir. İslamî ilkelere uygun ve insanî inceliklere yönelik olan böyle güzel bir işi başlatmak, o konuda çığır açmak demektir ki, böyle bir çığır açmak, çağ açmaktan daha önemlidir. Çünkü bu çığır, başkalarının da benzeri davranışlarda bulunmalarına vesîle olacaktır. Dolayısıyla çığır açan insan, kendisini izleyerek benzeri iş ve uğraşlarda bulunan diğer insanların aldığı kadar ecir ve mükâfat alacaktır.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîfinde: "Hayra öncülük eden, onu yapan gibidir." buyurmuştur.

Diğer bir hadîs-i şerîfinde: "Kim İslamda iyi bir çığır açarsa, açtığı çığırın ecri ve kendisinden sonra, onunla (o çığır) amel edenlerin ecirleri, sevaplarından hiçbir şey eksilmeden ona aittir. Kim de İslamda (müslümanlar içinde) kötü bir çığır açarsa, açtığı çığırın günahı ve kendisinden sonra onunla amel edenlerin günahları, günahlarından bir şey eksilmeden ona aittir." buyurmuştur.

İnsan vardır dolu dolu yaşar, hayatını Hakk'a ibâdet ve halka hizmetle geçirir. Hakk'ın rızasını ve halkın sevgisini kazanır. Herkes tarafından takdir edilir, ölse de iyilikle anılır. Hayrını görenler tarafından hayırla yâd edilir, ruhuna Fâtihalar yollanılır.

İnsan da vardır, ot gibi yaşar, it gibi dalaşır. Ne Allah'a ibâdete yaklaşır, ne de insanlara hizmetle uğraşır. Yiyip içip yatmak ve oynayıp eğlenmekle ömür tüketir. Gezer, dolaşır, faydasız şeylerle uğraşır, söz ve davranışlarıyla insanları rahatsız edip üzdüğü dahi olur. Böyleleri ölünce de çevresindeki insanlar huzura kavuşur. Şairin dediği gibi:

"Ne kendi etti rahat, ne halka verdi huzur.

Yıkılıp gitti cihandan, dayansın ehl-i kubûr."

Müslümana yakışan halkı huzursuz eden değil, halka huzur veren duyarlı ve dirâyetli insan olmaktadır.

Halka huzur vermek için, Anadolu'da kurulup geliştirilen ve fevkalâde faydalı faaliyetlerde bulunan müesseseler vardır. Bunlardan biri de ahîlik müessesesidir.

İslamî esaslardan kaynaklanıp Ahî Evrân-ı Velî hazretlerinin öncülüğünde geliştirilen örnek bir kuruluş ve güzel bir çığır olan ahîlik, 13. yüzyılda Anadolu'da kurulmaya başlayan ve bir süre sonra Osmanlı Devleti'nin kurulmasında önemli rol üstlenen dinî ve içtimaî teşkilâtın adıdır.

9-15 Ekim 2017 tarihleri arası, Ahîlik ve Kültür Haftası olması münasebetiyle ülke genelinde gerçekleştirilen kültürel etkinliklerden biri de, 14 Ekim 2017 Cumartesi günü Ankara'da Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı, Çırac Eğitim ve Öğretim

Vakfı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Ahilik Vakfı'nın işbirliğiyle tertiplenen anma programı idi. YOYAV Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Ahî Evrân-ı Velî ve Ahilik Kültürü" konulu programda Dr. İbrahim Ateş, İbrahim Karakoç ve Necati Koyuncu birer konuşma yaparak Ahî Evrân-ı Velî ve ahilikle ilgili duygu ve düşüncelerini dile getirdiler.

Programda ilk konuşmayı yapan **YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş**, Ahî Evrân-ı Velî'nin kişiliği ve kimliği ile ahiliğin ilkeleri ve prensipleri hakkında önemli açıklamalarda bulundu.

Böylesine önemli ve anlamlı bir konuda bir araya gelmenin sevinç ve saadeti içinde konuklarını sevgi ve saygıyla selamlayarak konuşmasına başlayan Dr. İbrahim Ateş, dikkatle dinlenen konuşmasında şu cümlelere yer verdi:

Dr. İbrahim Ateş

"Kıymetli konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim!

Üç aylık bir dinlenme döneminden sonra siz saygıdeğer kardeşlerimizle Vakfımızın çatısı altında buluşmanın haz ve huzuru içinde hepimizi hürmet ve muhabbetle selamlıyor, Ahî

Evrân-ı Velî hazretlerinin açtığı Ahilik çığırında yürüyüp yol almamızı ve hayat boyu Hakk'ın rızasına uygun doğru davranışlarda bulunmamızı diliyorum.

Hazret-i Pîri bugün bir kere daha rahmet ve mağfiretle anıyor, rûhunun şâd, mekânının cennet ve makamının yüce olmasını niyaz ediyorum.

Anadolu'da 13. yüzyılda ortaya çıkan bir esnaf teşkilatı olan Ahilik, Osmanlı Devleti'nin kurulmasında önemli rol oynamıştır. Anadolu halkının ekonomik ve kültürel yaşamında önemli bir boyut oluşturan ahilik; dürüstlüğü, sevginin, dostluğun, yardımlaşmanın, hoşgörünün, bilginin ve dayanışmanın sanat ile birleşimidir. Mal ve kalite kontrolü, fiyat tespiti, bu birliklerin aslî görevini oluşturmuştur. Temelde Kur'an'a ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sünnetine dayandırılan prensipleriyle islamî anlayışa doğrudan bağlı olan ahiliğin, tasavvufta önemli bir yeri bulunan "uhuvvet"i hatırlatmasından dolayı kolayca yayılması ve kabul görmesi mümkün olmuştur. Bu geleneğin kurulmasında fütüvvet teşkilâtının büyük tesiri vardır. Bütün prensiplerini dinin asıl kaynağından alan ahiliğin esasları, ahlakî ve ticarî kaideleri bu fütüvvetnâmelerde yazılıydı. Anadolu'da ahiliğin

kurucusu olarak bilinen Şeyh Nâsirüddîn Mahmûd, sonraları Ahî Evrân ismiyle anılmıştır. Her birinin müstakil bir zâviyesi olan esnaf birlikleri tarafından, mesleğin geleceği açısından çıkarların yetiştirilmesine de çok büyük önem verilmiştir.

Ahiliğin temel prensibi, bir meslek, sanat sahibi olmak ve mesleğini hilesiz yapmaktır. İslam öğretisi ve tasavvuf ahlakı ile meslekî örgütlenmeyi birleştirmişlerdir. İbâdete önem verip doğruluk, dürüstlük, adalet, kardeşlik, çalışmak vb. prensipleri savunmuşlardır. Aynı mala eşit fiyat, standart üretim, malı pazara sürme, kalite birliği çok önemlidir. Üyeler bu konularda sıkı kurallarla denetlenmiştir.

Ahiliğin esasları ile tavsiye ve telkinlerini böyle bir saatlik bir konferansta detaylı bir şekilde dile getirmek, imkânsız denecek kadar zordur. Dolayısıyla ben bu hususlarla ilgili özet bilgileri bazı yayınlardan yararlandığım, bilhassa A.E.Ü. Ahilik Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Sayın Kâzım Ceylan'ın yayınladığı "Türk-İslam Medeniyetinin Zirve Kuruluşlarından 'Ahilik'" konulu yazıdan iktibas ettiğim bazı cümleleri sizlerle paylaşmaya çalışacağım:

"Ahiliğin kurucusu olan Ahî Evrân XIII. Yüzyılda Güney Azerbeycan'ın Hoy şehrinde doğmuştur. Asıl adı Nâsirüddîn Mahmûd b. Ahmed el- Hâyî Ahî Evrân'dır (ö.659/1261). Horasan ve Mâverâünnehir'de tahsilini yapmış, büyük ilim adamı Fahreddîn Râzî'den aklî (fen) ve naklî (din) ilimlerini öğrenmiştir.

Bir hac yolculuğu sırasında Râzî'nin talebelerinden Şeyh Evhadüddîn Kirmânî ile tanışan Ahî Evrân, daha sonra O'nun talebeleri arasına katılmış ve O'na bağlılığını şeyhi ölünceye kadar devam ettirmiştir.

Ahî Evrân o dönemlerde İslam dünyasının en büyük ilim, sanat ve irfan merkezi olan Bağdat'ta da bulunup tefsir, hadis, kelam, fıkıh ve tasavvuf gibi dinî ilimler yanında felsefe ve tıp sahasında da yetişerek bu alanlarda önemli eserler vermiştir.

Muhyiddîn Arabî hocası Evhadüddîn Kirmânî ile birlikte 602 H. (1205 M.) yılında Anadolu'ya gelen Ahî Evrân, Kayseri, Konya ve Denizli'de kaldıktan sonra Kırşehir'e gelmiş ve ömrünün sonuna kadar burada yaşamıştır.

Ahî Evrân, Kırşehir'de Ahilik teşkilâtını kurmuştur. Debbağlık yaparak (deri tabaklayarak) geçimini sağlayan Ahî Evrân, Ahilik teşkilâtının

Programa katılanlardan bir grup.

Selçuklu ve Osmanlı coğrafyasından yayılmasına öncülük etmiştir.

Ahî Evrân'ın kurmuş olduğu Ahîlik sistemi yüzlerce yıldır Anadolu insanının hem mânen, hem de maddeten yükselmesine sebep olmuştur.

Ahîlik, Arapça "kardeşim" anlamına gelen "ahî" kelimesinden veya onun, Divân-ı Lügat'i-t Türk'te geçen ve "cömert, eli açık" anlamına gelen "akı" kelimesinden türetilmiştir.

Ahîliğin temellerini teşkil eden fütüvvetnâmelerdir. Fütüvvetnâmeler de dinî ve tasavvufî temelleri olan eserlerdir. Fütüvvet kavramı; fedâkârlık, iyilik, yardım, insan severlik, hoşgörü, nefesine söz geçirme gibi erdemlerle örtüşmektedir. Fütüvvet kelimesinin kökü olan fetâ, iradesine hâkim olan, nefis putunu kıran kimsedir.

Fütüvvetnâmelerin özünde de "peygamber sünnetine tâbi' olmak" vardır.

Ahîliğin ruhu Kur'ândan ve Peygamber sünnetinden; teşkilâtlanması ve bir sistem olarak hayata geçirilmesi, bu milletin tarihî tecrübelerinden ve yaratılış özelliklerinden kaynaklanmıştır. Çünkü Ahîlik, manevî ve maddî iki ayağı olan bir sistemdir.

Ahîliğin manevî boyutunda, kendini insanlığa adayan peygamber ahlakı vardır. Kişinin kendi rahat ve huzurunu, hayatını başkaları için fedâ etmesi anlayışı vardır.

"Allah yolunda sarf edin. Kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın, işlerinizi iyi yapın.

Şüphesiz Allah iyi iş yapanları sever." ilahî hükmü vardır.

"İnsanların hayırlısı, insanlara yararlı olan-
dır." prensibi vardır.

Ahîlik, hem dünyevî, hem uhrevî boyutu olan bir sistemdir. Bir taraftan dürüstlük, güvenilirlik, çalışkanlık gibi ahlâkî erdemler; diğer taraftan iş tutma, sanat-meslek sahîbi olma ve üretkenlik gibi özellikler ahîliğin esasını teşkil etmiştir.

Ahîlik, Mevlevîlik gibi tek boyutlu değil; hem bu dünya için hem ahîret için Müslüman Türk'ün Anadolu coğrafyasında kurduğu medeniyetimizin en verimli kuruluşlarından birisidir. Ahîlik, "imanın ilimle beslenmesi ve çalışma ile şekillenmesidir."

Ahîlik, Selçuklu ve Osmanlı Türkleri'nin ortaya koyduğu, Ahî Evrân-ı Velî'nin öncülüğünü yaptığı, Kırşehir'den dünyaya yayılan sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal boyutları olan bir millî kültür, iman, ahlâk, yiğitlik ve cihad hareketidir.

Ahî Evrân Velî, Anadolu'ya gelen işsiz ve açsız Türkmenleri, önce iyi bir Müslüman, iyi bir insan yaparak, onların bir meslek sahibi olmalarını sağlamıştır. Üretici insan olmalarını teşvik etmiştir.

Kim ki iyi bir Müslüman, iyi bir insandır. Kim ki iyi bir insan iyi bir Müslümandır, anlayışı gereğince akşamları tekke ve zaviyelerde fütüvvet esasları, yani İslam'ın davranış kalıpları, Peygamber-i Ekber'in sünnetleri öğretilmiştir; gündüzleri ise kaliteli, verimli, çalışan, üreten, alınteriyle geçinen, başkalarına muhtaç olmayan, başı dik, alnı açık,

kulluk şuurunda olan, güvenilir, dürüst bir meslek erbabı yetiştirilmiştir.

Yani hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için çalışan, yarın ölecekmiş gibi ahirete hazırlanan bir insan tipini yetiştirmiş Ahî Evrân. İnsanlara Fütüvvet ilkeleri olarak;

Helâl kazançla meşgul ol,

İbâdetlerini yerine getir, şeriata, tarîkata muhalefet etme,

Güzel ahlaktan, akl-ı selîmden dışarı çıkma,

Nefsine, şeytana uyma,

Haramdan, mekruhtan uzak dur.

Elinle koymadığını götürme,

Kimsenin sanatına tamah etme,

Kimsenin ehline, iyâline kem gözle bakma,

Kimseye kibir, düşmanlık beslemeyesin, cimrilik yapmayasın, haset etmeyesin,

Kimin ayıbını görürsen örtessin,

Dünyaya aşırı muhabbet göstermeyesin,

Senden büyüğe varıp ikram edesin, hürmet ve hizmette bulunasın,

Bir elinin kazancını ihtiyaçların için, diğer elinin kazancını âhiretin için fukaraya sarf edesin,

Kimseye dediğinden eksik verme ki, Yüce Allah kazancına ve ömrüne bereket vere,

Her zaman teraziye eline alınca, ahîret terazisini hatırlayasın. İyi bil ki helâlin hesabı, haramın azabı vardır, deniliyordu.

Şunlar da ekleniyordu:

Harama bakma, haram yeme, haram içme...

Doğru, sabırlı, dayanıklı ol...

Yalan söyleme...

Büyüklerden önce söze başlama,

Kimseyi kandırma,

Kanaatkâr ol,

Dünya malına tamah etme,

Yanlış ölçme, eksik tartma,

Kuvvetli ve üstün durumda iken affetmesini, hiddetli iken yumuşak davranmasını bil...

Kendin muhtaç iken başkalarına verecek kadar cömert ol.

Ahîlik ruhu, tembelliği ve hazır yiyiciliği hoş görmez. O çalışmayı, üretmeyi, atılımcı olmayı öngörür. Ama bunun da temel şartı sâlih amel sahibi bir Müslüman olmaktır.

Ahîlik hem dünya için, hem ahiret için Müslüman Türk'ün dünyaya sunduğu sistemin adı olduğundan, bu tip insan unsurunu ön plana çıkarmıştır.

Şunu da belirteyim ki, Fütüvvetnâmelere göre herkes, her meslek mensubu Ahî olamıyordu. Kimdi bunlar?

Şarap içen,

Zina ve livâta yapan,

Gammazlık, dedikodu, iftira eden,

Kovuculuk edip gıybet yapan,

Münâfıklık eden,

Gurur ve kibirli olan,

Sert ve merhametsiz olan,

Haset eden, affetmeyip kin tutan,

Sözünde durmayan, yalan söyleyen,

Emanete hıyanet eden,

Kadınlara kötü niyetle bakan,

Kişinin ayıbını örtmeyip açığa vuran,

Cimri olan, hırsızlık eden.

Ayrıca Fütüvvet teşkilâtı dışında bırakılan şunlardı:

Katiller,

Münâfıklar,

Müneccimler,

Yalan yanlış şeylerle müşteriye aldatan dellallar/reklâmcılar,

Yalan va'dedip eksik tartan sahtekâr sanatkarlar,

Merhametsiz kasaplar,

Yürekleri taşlanmış cerrahlar,

Avcılar,

Bozguncular / teröristler,

Karaborsacı vurguncular.

Ahîlik sisteminin yapılanması itibariyle sendikal sisteme de benzetebiliriz. Bütün tüccar, esnaf, sanatkâr, işçiler ayrı ayrı meslek etrafında teşkilâtlandırılmış, her meslek kolu en üst noktada tek-rar birleştirilmiş ve birbirleriyle ilişkileri bir disiplin altına alınmıştır. En üst nokta da Ahî Baba vardı.

Ahîlik kardeşlik akideleri gereği adalet ve güvene dayalı olarak kazançlarının bir kısmını Ahî Baba'ya teslim ederlerdi. O da toplanan para ile zorda kalanlara, fakirlere, yeni dükkân açanlara, evlenemeyen gençlere yardım ederdi.

Ahî Evrân Velî, bu temel ilkeler ekseninde 32

meslek mensuplarını teşkilâtlandırmıştır. Merkez Kırşehir olmak üzere, bütün Anadolu Selçuklu coğrafyasındaki şehir ve kasabalara icâzetnâmeler göndererek meslekî, sosyal, ekonomik, siyasî dayanışmayı ve birliği sağlamıştır.

Ahîlik, Türklerin Anadolu'ya gelişleri sırasında göçebe hayattan yerleşik düzene geçmesinde “şehirleşme” etkisi olmuş, hızlı bir esnaflaşma süreci başlamıştır.

Ahîliğin önemli özelliklerinden biri, bir eğitim kurumu olmasıdır. Ahîlikteki eğitimi, birbirini tamamlar nitelikte iki şekilde düşünmek mümkündür. Bunlar:

İş yerlerinde çırakların yetiştirilmesine yönelik meslekî eğitim ve zâviyelerde tüm ahîlere verilen ahlak eğitimidir. Yani Peygamber ahlakını önceleyen bir eğitim anlayışı hâkimdir.

Ahîliğin önde gelen işlevlerinden biri de çalışma hayatını düzenlemesidir ki, usta-çırak-kalfa ilişkisinde Türk örfî hukuku ile İslam hukukunu çalışma hayatının merkezine oturtmuştur.

Ahîlikteki usta-çırak-kalfa ilişkisi, sanayi devrimi sonrasında bu üç aktörün yerine geçen patron-işçi ilişkilerinden oldukça farklıdır. Ahîlikte dayanışma duygusu, kul hakkı, saygı-sevgi temelli, baba-evlat ilişkisi söz konusudur.

Ahîlik, sosyal güvenlikte karşılıklı yardımlaşma amaçlı “Orta sandığı” esasını getirmiştir. Hastalık, yaşlılık, sakatlık ve ölüm gibi durumlarda “Ortasandığı” daima bir sosyal güvence olmuş, ahîler daima veren el olmayı yeğlemişlerdir.

Ahîliğin işyeri dışındaki merkezleri olan zaviyeler, Ahîlikte çok yönlü işlevi olan mekânlardır. Eğitim, karşılaşılan sorunları çözme, yönetim ve her gün aynı zamanda fakirlerin, yolcuların yedirilip içirildiği konaklama yerleridir. Bu yönüyle Ahîlik, yolda kalmışların, şehre gelen yabancıların ve kimsesizlerin yardımına koşan ve karşılığını sadece Allah'tan bekleyen gönüllü bir sivil toplum örgütüdür.

Diğer taraftan Ahîlik, günümüzdeki tüketiciyi koruma kurumlarının da işlevini görmüştür. Fâhiş fiyatla ve hatâli üretilmiş malın satılması,

satılan malın normal dayanma süresinden önce eskimesi durumunda yenisi verilerek, müşterilerin mağduriyetinin giderilmesi sağlanmıştır.

Hileli ürün ve mal üretenler caydırıcı olması için açıkça cezalandırılmıştır. Meselâ:

İstanbul'da bir esnafın, kılıç kabzasının abanoz ağacına benzeterek böylece abanozdan yapılmış gibi gösterdiği için meslekten yolsuz ilan edildiği;

Sattığı süte su katan sütçünün kuyuya sarkıtıldığı;

Bozuk kantar kullanan bir oduncunun altmış okkalık bir kantarının sırtına vurularak çarşı-pazar dolaştırıldığı;

Ekşimiş pekmez satan pekmezcinin başına pekmez küpünün geçirildiği, tarihî vesikalarla sabittir.

Bu tür cezalara çarptırılan kişi yolsuz ilan edilir, yani bir nevi sosyal tecride tabi tutulur, diğer bir deyişle “pabucu dama atılır”dı.

Ahîliğin bir diğer sosyo-ekonomik işlevi de kısmen günümüzdeki kooperatiflerin işlevini üstlenerek, üreticiye ucuz hammadde sağlamış,

Kırşehir, Ahî Evrân Camii ve Türbesi.

haksız rekabeti önlenmiş, üretici ile tüketici arasında “aracılar” girememiş, ürettiği malı sadece üretten esnafın pazarlamasıyla tek fiyata satılmasını sağlamıştır.

En önemlisi de dünyada ilk defa kalite ve standardizasyonu sağlayarak, bu konu da فرمانlar çıkartılmıştır. Onlar, aldatan da aldatılan da olmamışlar, buna izin vermemişlerdir.

Ahîliğin en önemli iktisâdî işlevlerinden birisi o zamana kadar yerli Rumların, Ermenilerin icra ettikleri mesleklerin Müslüman Türklerce de yapılmasını sağlamış ve böylece Anadolu’nun iktisâden de vatanlaşmasını sağlayarak, kalkınmada öncü olmuştur.

Ahîler sadece meslekî, ticarî, ekonomik meselelerle değil, gerektiğinde siyasî ve kültürel alanda da önemli fonksiyonlar icra etmişlerdir.

Ahîler her zaman devletin yanında yer almışlar, şehzadeler arasındaki taht kavgalarında hep denge unsuru olmuşlardır.

Ahîlerin siyasî faaliyetlerindeki en etkin rolleri, Moğolların Türkiye Selçukluları üzerinde hâkimiyet kurdukları “çöküş, feryat ve zillet” döneminde görülür. Moğollara karşı gerek Kayseri’nin savunmasında ve gerekse Anadolu’nun başka yerlerinde, Mevlevîlerin uzlaşmacı tavırlarına karşılık ahîler, silahlı mücadeleyi tercih etmişler, Moğol zulmüne karşı direnmişlerdir. Hattâ Ahî Evrân’ın da Moğollarla 1261 yılındaki mücadele sırasında 93 yaşında şehit olduğu bilinmektedir.

Ahîlerin önemli hizmetlerinden birisi de Anadolu’ya gelen göçebe Türkmenlerin, şehir hayatına geçmelerini sağlamak noktasında olmuştur. Yerleşik hayata geçmek isteyen unsurların iş ve meslek edinmesi gerekiyordu ki, bu tarihî görevi gönüllü olarak üstlenmiş olan Ahîlerdir. Böylece, Anadolu’da Türk toplumunun şehirleşmesi ve şehir kültürüne uyum sağlaması, Ahîlerin özverili destekleriyle sağlıklı ve sağlam bir şekilde gerçekleşmiştir.

Ahîlerin çok önemli tarihî fonksiyonlarından birisi de Anadolu’nun kültürel alanda vatanlaşması safhasında olmuştur. Diğer Türk mutasavvıflarıyla birlikte coğrafi isimlerin değiştirilmesinde ve Anadolu’daki imar faaliyetlerinde öncü olmuşlardır. Yeni kurulan yerlere Türkçe isimler verildiği (Kır-şehir, Gül-şehir, Aydın, Yozgat, İç-el, Beyşehir) gibi, ırmakların da isimleri Türkçeleştirilmiştir: Kızılırmak, Yeşilirmak, Aksu, Göksu... gibi. Dağ isimleri de Türkçe söylenir olmuştur: Allahuekber

dağı, Kaz dağı, Boz dağı... gibi. Eski isimler de Türk hançeresine uydurulmuştur: İkonyum/ Konya, Sargonyan/ Sakarya olmuştur.

Bütün bunların ötesinde Ahîlerin en önemli tarihî fonksiyonları, Osmanlı Devleti’nin kuruluşu ve yükselişi safhasında olmuştur. Ahîler, “gâzîler, alplar, alp-erenler” gibi adlarla Osmanlı Devleti’nin askerî gücü içinde yer alarak, bu yeni Türk Devletinin her türlü askerî faaliyetlerine katılmışlardır. Aşıkpaşa-zade tarihinde, Osmanlı Devleti’nin kuruluş döneminde Anadolu sosyal bünyesinin temelini oluşturdukları bildirilen dört zümre arasında Ahîyân-ı Rum (Anadolu Ahîleri) da vardır. (Diğerleri Gâzîyân-ı Rum, Abdalân-ı Rum, Bâcıyân-ı Rum’dur.)

Ahîler, Osmanlı Devleti’nin kuruluşunda fiilen bulundukları gibi fikren, mânen de bulunmuşlardır. Osman Gâzî’nin kayınpederi nüfuzlu bir Ahî Şeyhi olan Edebali idi.

Osman Gâzî’ye gördüğü rüyayı yorumlayarak, Cihan Devleti felsefesini, ülküsünü kazandıran Şeyh Edebali idi; Anadolu’da yaygın olan Ahîlik teşkilâtı da Osmanlı’nın teşkilâtlanmasını sağlamıştı.

Osmanlı Devleti’nin maddî kurucusu Osman Gâzî ise, manevî kurucusu Şeyh Edebali idi. O’nun Osman Gâzî’ye vasiyeti ve Osman Gâzî’nin oğlu Orhan Gâzî’ye vasiyeti, Osmanlı Devleti’nin mayasını oluşturan Ahîlik felsefesinin güzel bir ifadesidir. Fâtih Sultan Mehmed Hân’a kadar bütün Osmanlı hükümdarları ve Vezirleri Alâeddin Paşa ve Candarlı Kara Halil Paşa’nın da birer şed kuşanan ahî olduğunu düşünürsek, Ahîliğin Osmanlı Devleti’nin bir Cihan Devleti olmasındaki rolünü daha iyi anlamış oluruz.

Moğol baskınından uç bölgelere giden ahîler, toplum yararlarını kendi çıkarlarından üstün tutan kanaatkâr fakat müteşebbis, siyasetten uzak fakat gereğinde devlet işlevini üstlenebilen insan tipini yetiştirerek, Osmanlı’nın insan alt yapısını oluşturmuşlardır. Denilebilir ki, Ahîler Türk kitlelerinin yeni girdikleri İslam dinine ve yeni vatan Anadolu’ya kaynaşmalarını, yerleşik hayata uyum sağlamada önemli roller oynamışlardır. Eski inançlarla, yeni din ve inançlar, Orta-Asya’dan getirilen göçebe kültürü ile Anadolu ve Orta Doğu’daki yerleşik kültürler arasında kalan Türk Milletini, kendine mahsus yeni kültür ve medeniyet sentezine ulaştırmada öncü ve rehber olmuşlardır.

İslam'ın engin hoşgörüsü ve Türk'ün teşkilâtçılık özelliği Anadolu coğrafyasında birleşerek, insanların hem iyi bir Müslüman, hem de alan el değil, üreterek veren el olmalarını sağlamıştır.

Anadolu'da Alp-eren ruhuna dayalı fedakâr, dürüst, güvenilir, üretici, cömert, yardımsever, yiğit bir insan tipi meydana getirmiştir. Bunlar Oruç Beğ tarihinde de belirtildiği gibi, 'Hak'tan gelici Hakk'a gidici, dünya nimetlerine minnet etmeyi-cidirler. Sonuç olarak denilebilir ki;

İslam inancı ve Türk kültürünün Anadolu'da birleşmesinden doğan Ahîlik, kardeşlik, cömertlik, yiğitlik demek,

Ahîlik, Fütüvvet esaslarını yani Peygamber sünnetini esas alarak ebediliğe kanat açmak demek,

Ahîlik, dürüstçe üretmek, kardeşçe paylaşmak, insanca ve İslamca yaşamak demek,

Ahîlik, kalite demek, emeğe saygı demek, güvenilir esnaf olmak, elinden, dilinden, belinden herkesin emin olduğu insan demek,

Ahîlik, veren elin alan elden üstün olduğunu anlamak; hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışma demektir,

Ahîlik, kardeşini nefsine tercih etmek demektir,

Ahîlik, vatan, millet ve din sevgisinin harmanlanması; gerektiğinde bu idealler için büyük bir dava şuuruyla mücadele demektir, cihâd demektir.

Ahîlik gerektiğinde Nizâm-ı âlem için, Hak için, adalet için Ahî Evrân, Şeyh Edebalı olabilmek demektir.

Görüldüğü gibi Ahîliğin temelleri, İslamî, insanî ve evrensel değerlerdir. Ahîlik müessesesinin tarihî dönemler içinde kaybolduğunu söyleyebiliriz. Ancak Ahîlik ruhunun ve düşüncesinin bunalmış olan dünya insanlığı için bir kurtuluş ümidi olacağına inanıyoruz.

Anadolu'da uzun yıllar egemen olan Ahîlik anlayışının günümüzde de yurdumuzun her yerinde uyulur ve uygulanır olması temennisiyle sözlerimi noktalarken, 9-15 Ekim tarihleri arasında kutlanan "Ahîlik ve Kültürü Haftası"nda gerçekleştirilen çalışmaların hedefine ulaşmasını diliyor ve bugün için yazmış olduğum sekiz dörtlükten oluşan "Ahî Evrân-ı Velî" başlıklı şiirimle sizleri selamlamak istiyorum:

Ahî Evrân-ı Velî

*Ahî Evrân-ı Velî,
Çok iyi bilinmeli.
Çağırdığı çığıra,
Herkes hemen girmeli.*

*Pek çok yeri dolaştı.
Kırşehir'e ulaştı.
Esnaf oldu çalıştı.
İrşâd ile uğraştı.*

*Çağında çığır açtı.
Çevreye ışık saçtı.
Esnafa ocak açtı.
Atâletle savaştı.*

*Ayet ve hadîslerden,
Esinlendi her yönden.
Oldu esnaf eğiten,
Dinî, dünyevî yönden.*

*Sözü oldu her yaşa:
Doğru ol, düzgün yaşa.
Sahip ol işe, aşâ,
Söz geçir dağa taşâ.*

*Hile hurda yapmadan,
Doğru yoldan sapmadan,
Kimseyi aldatmadan,
Çalış, üret, sat, kazan.*

*Bir meslek edin yaşa.
Zorluğu aşâ aşâ.
Doğru ol baştan başa.
Katma haramı aşâ.*

*Alan değil, ol veren.
Yoksula kanat geren.
Yolsuzlukları yeren.
Rızayı Hakka eren.*

*Hak için halka giden.
Onlara hizmet eden.
Sen benim torunumsun.
Ben senin Ahî deden."*

Ahîliğin Temel Prensipleri

Necati KOYUNCU

Türkiye Esnaf ve Sanakârları Ahîlik Vakfı Başkan Vekili

Kıymetli konuklar!

Ahîlik, kelime anlamı olarak Arapça “kardeşim” veya Türkçe “akı” “cömert”, “eli açık” anlamında kullanılmaktadır. Terim olarak, bir esnaf-sanatkâr birliği hâline dönüşmüş olsa da Osmanlı Devleti’nin kurulmasında büyük rol oynayan dinî, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasî boyutları olan bir sistem olarak tarif edilebilir.

Ahî kelimesinin, aynı zamanda tasavvufla ilgili oluşu, iki görüşün de doğru olduğunu göstermektedir. Çünkü cömertliğe, el açıklığına, mertliğe dayanan Ahîlik kurumunun vazgeçilmez kurallarından biri de, üyelerinin birbirini kardeş görmeleridir. Müslümanlar birbirlerini tarih boyunca hep kardeş olarak görmüşlerdir. Kardeşleştirmenin ilk uygulamasının Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) döneminde gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Ahîlik, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu’da yaşayan halkın sanat, ticaret, ekonomi gibi çeşitli meslek alanlarında yetişmelerini sağlayan, onları ahlakî yönden yetiştiren, çalışma yaşamını iyi insan meziyetlerini esas alarak düzenleyen bir örgütlenmedir. Kurucusu Ahî Evrân’dır. Kendi kural ve kurulları vardır. Ahî Evrân, Azerbaycan’ın Hoy kasabasında dünyaya gelmiştir. Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey’in zamanında burası bir Türk köyüydü. Ahî Evrân da aslen Türk tür.

Uzun adı Nasırüd-din Ebül-hakayik Mahmud El Hoy’dur. Ancak bir gün herkesin korktuğu bir yılının onu görünce uysallaşması sonucunda kendisine Evrân lakabı verilmiştir. İlkokul eğitimini burada tamamlayan Ahî Evrân, daha sonra Horasan’a giderek burada çeşitli hocalardan dersler almıştır. Özellikle dönemin ünlü âlimlerinden Razi’den Felsefe, Kur’ân ve Tefsir derslerini alarak kendisini geliştirmiştir.

Osmanlı Devleti’nin gelişiminde önemli bir pay sahibi olan Ahî Evrân, 93 yaşında vefat etmiştir.

Hayatını kazanmak için zanaat öğrenmiş ve bunları Anadolu’da gezdiği yerlerde insanlara öğretmiştir.

Nefse düşman akla yakın faziletli bir kişiydi.

Ahîlik, toplumda yaşayan herkesi birbirine yaklaştıran, kaynaştıran dost edindiren ve dayanışma kurulmasını sağlayan bir olgudur.

Toplumu birbirine bağlayan bu önemli bağların nasıl bir araya getirildiğini Ahîliği okudukça, özüm-sedikçe daha iyi anlarız.

Bir toplum olarak değerlerini korudukça, birlik ve beraberliği devam eder. Türklerin Anadolu’da 1000 yıldan fazla bir süre içinde varlığını korumasındaki sır, Ahîlik anlayışı içerisinde toplumun yalnız bir grubun değil, bütün katmanlarının bu değerlere saygı göstermesi ona içten bağlanmasıdır.

Ahî, kendi kendine yeterli insan olmalıdır. Kimseye yük olmayacak, kendi elinin ekmeği ile ayakta kalacak; bununla da kalmayacak, ekmeğini herkesle paylaşabilecektir. Ahîlik halkın sırtından geçinenlere, haksız kazanca, hileli işlere, hele hele bir köşeye çekilip tembel tembel oturanlara karşı çıkmış, onlarla mücadele etmiştir.

Ahîlik; zengin fakir ayrımı yapmaz. Dil, din ırk ayrımı gözetmeyen, herkese eşit muamele yapılan bir anlayışın simgesidir. Ahîliğin temel felsefesi; dünya ve ahiret dengesidir. İnsanlara hem dünya için, hem de ahiret için çalışmaları gerektiğini öğütlemektedir.

Ahî olmak ve peştemal kuşanmak için kişinin bir Ahî tarafından önerilmesi zorunludur. Üye olmak isteyenlerden yedi fena hareketi bağlaması ve yedi güzel hareketi açması beklenmektedir:

•Cimrilik kapısını bağlamak, lütuf kapısını açmak

•Kahr ve zulüm kapısını bağlamak, hilim ve mülayemet kapısını açmak

•Hırs kapısını bağlamak, kanaat ve rıza kapısını açmak

Programa katılanlardan bir grup.

·Tokluk ve lezzet kapısını bağlamak, riyazet kapısını açmak

·Halktan yana kapısını bağlamak, Hak'tan yana kapısını açmak

·Herze ve hezeyan kapısını bağlamak, marifet kapısını açmak

·Yalan kapısını bağlamak, doğruluk kapısını açmak

Ahîlik teşkilatı 3 dereceli bir düzene dayanır. Her kapı üç dereceyi içerir. Bu dereceler şöyle sıralanır:

-Yiğit, Yamak, Çırak.

-Kalfa, Usta, Ahî.

-Halife, Şeyh, Şeyh-ül Meşayih.

Kırşehir de kabri bulunan Ahî Evrân'ın kurduğu bu teşkilatla ilgili Ahîlik geleneğinin unutulmaması için Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Odaları tarafın-

dan, bazı şehirlerde her yıl Ahîlik haftası ve kutlamaları yapılmaktadır. Ahîlik teşkilatı, gençlerin iyi yetişmesini ve meslek kazanmasını sağladı. Savaş, afet vs. kötü durumlarda da kurum, üyeler ve halk arasında dayanışma olurdu. Padişahlar ve diğer yöneticiler de Ahîlik teşkilatını destekleyerek gelişmesini istemişlerdir.

Ahîlerin yönetmeliği olan fütüvvetnamelere göre, Ahînin üç şeyi açık olmalıydı: Eli açık, yani cömert olmalı; kapısı açık, yani misafirperver olmalı; sofrası açık, yani aç geleni tok göndermeli. Üç şeyi de kapalı olmalıydı: Gözü kapalı olmalı, yani kimseye kötü nazarla bakmamalı; kimsenin aybını görmemeli, dili bağlı olmalı, yani kimseye kötü söz söylememeli; beli bağlı olmalı, yani kimsenin namusuna ve şerefine göz dikmemelidir.

Ahîlik mensuplarının, takdir edilmelerinin yanında cezalandırıldıkları da olurdu."

Programa katılanlardan başka bir grup.

Ahî Evrân-ı Velî ve Çıraklık Eğitimi

İbrahim KARAKOÇ

Çırak Eğitim ve Öğretim Vakfı Başkanı

Ahî Evrân; Ahmet oğlu Mahmut, Azerbaycan'ın Hoy kasabasında 1171 tarihinde doğmuş bir Türk çocuğudur. Mahmud bin Ahmet el-Hoyi unvanından baba adının Ahmed ve doğum yerinin Hoy olduğu anlaşılmaktadır. Daha sonra Ebû'l- Hakayık unvanı almış olup, Nasiruddin lakabıyla tanınmıştır. Verilen unvan ve lakap, Hoy'lu Ahmed oğlu Mahmud'u dinsel yönden yücelten, unvan ve etiketlerdir. Anadolu'da, kısaca Ahî Evrân olarak anılmıştır. Hoy kenti şimdi Van'ın Özalp ilçesine 80 km uzaklıkta bir İran kentidir. Bundan dolayı Ahî Evrân'ın İranlı olduğu, Fars olduğu iddia edilir ki, yanlıştır. O bölgede, Orta Asya'dan göçen Türkler yaşamaktadır ve Ahmet oğlu Mahmud'un ailesi de Orta Asya'dan göç etmiştir. Evren, Türk boylarında ejderha, yılan anlamında kullanılmaktadır. Hatta Mahmud'un yılanlarla arkadaşlık yaptığı için bu unvanı aldığı söylenilmektedir. Öte yandan Türklerde yılanın ebedi ve mutlu bir yaşamın sembolü olduğu ve Ahi Evren'in, sonsuz mutluluk ve kardeşlik anlamına kullanıldığı, aslında Ahi Evren olması gereken deyimın özellikle Kırşehir'de ve esnaf örgütlerinde "Ahî Evrân"a dönüştüğü iddia edilmektedir. Bazı araştırmacılar "Ahi Evren" derken bazıları "Ahî Evrân" demektedir. Bizde, Ahî Evrân olarak anacağız.

Ahilik, Türk Tarihinin bir dönemine damgasını vurmuş bir örgütlenmedir. Sivil bir toplum örgütüdür. Türk milleti hep, "Asker-Millet " olmayla övünmüş ve övünmektedir. Ahilik örgütlenmesine baktığımızda ilginç bir durumla karşılaşırız; Türk -İslam Tarihinin büyük ve ilk komutanlarından Ebu Müslim, saraç çıraklığından yetişme bir komutandır. Ordusu esnaftan oluşmuştur ve esnaf ordusuyla hem İslam tarihinde Halifeliği el değiştirtmiş, hem de Çin ordusuna büyük bir yenilgi tattırmıştır. Esnaf sanatkârlarımızın bu durumdan övünç duyması gerekir. Eğitimci gözüyle bakıldığında, belki de dünyada bir ilk örnek bir kurum ortaya çıkmaktadır. Uygulamalı, üretime yönelik bir eğitim, her yerde, her ortamda eğitim ve her yaşta eğitim. Modern dünyanın uygulamaya gayret ettiği "Yaşam Boyu Eğitim" uygulaması, yedi yüz yıl önce Anadolu'da Ahilik kurumunun uyguladığı eğitimle ner-

deyse birebir örtüşmektedir. Biz, onlarca yıldır, iki yüz yılı aşkın bir süredir Almanya'da uygulanan Çıraklık Eğitimi örnek almaya çalışıyoruz. Oysa örnek alınması gereken kurum, Ahilik kurumu, bizim olan, yedi yüz yıl önce ahilik kurumu içinde uygulanmış çıraklık ve mesleki eğitim kurumudur. Her şeye rağmen günümüzde, toplumun her kesiminin, onur duyulacağı "Ahilik Kurumu"ndan ders alması gerekir.

Ahî Evrân ilk eğitimini Azerbaycan'ın Hoy kasabasında almıştır. Sonra Horasana giderek çağının ünlü bilginlerinden Fahreddin Razi'nin derslerine devam etmiş. Fahreddin Razi'den fen bilimleri ve dini eğitim (akli ve nakli bilimler) almıştır. Bu arada ünlü Türk-İslam bilginlerinden Ahmed Yesevi'nin öğrencilerinin sohbetlerine (seminerlerine) katılmış ayrıca Şihabüddin-i Suhreverdi hazretlerinden de eğitim almıştır. Aldığı eğitimlerle, felsefe, tasavvuf, fıkıh (İslam hukuku), tefsir, hadis ve kelam konularının yanı sıra tıp ve kimya konularında da uzmanlaşmış, çok yönlü bir bilim insanı olmuştur. Ahî Evrân otuzlu yaşlarda, iyi bir ekonomisttir. Felsefe, tıp ve kimya alanlarında bilgi sahibidir. Sonraları tefsir, hadis, kelam, fıkıh ve tasavvuf konularında eserler vermiştir. Ayrıca İbn-i Sina ve hocası Fahreddin Razi'nin eserlerini, Farsça'ya çevirmiştir. Sağlığında yirmiyeye yakın eser kaleme almıştır. II. Gıyaseddin Keykavus'a sunduğu dört ciltlik Letaif-i Hikmet adlı eserinde felsefe, ahlak, İslam Hukuku ve ibadetleri içerir. Ayrıca Sadreddin Konevi'ye yazdığı mektuplar ve sultanlar hakkında eserleri bulunmaktadır. Horasan'da eğitim dönemini tamamlayan Ahî Evrân, Hac görevini yerine getirmek üzere Arap yarımadasına gitmiş, Hac görevini tamamladıktan sonra, dönüşünde o yıllarda İslam âleminin bilim merkezi sayılan Bağdat'a yönelmiş, Bağdat yolunda daha sonra hocası ve kayınpederi olacak büyük İslam bilginlerinden Evhadüd-Dini (Hamid) Kirmani ile tanışmış, Bağdat'a birlikte varmışlardır. Bağdat, Ahî Evrân'ın; tarihe mal olacak kişiliğinin ve görevinin oluşmasını sağlayan merkez olmuştur. Bağdat'ta, ilk adım; hocası ve şeyhi Kirmani'nin, Ahî Evrân'ı Halife Nasır Li-dinillah ile tanıştırması ile atılmıştır.

Ruhları Şad Olsun

YOYAV geleneği bozmadı. Geçen yıllarda gerçekleştirdiği örnek bir anma programını bu yıl da düzenledi. Cumhuriyeti kuranlarla, koruyanlara ithafen okuttuğu hatm-i şeriflerin duasını yaptırarak sevabını ruhlarına armağan etti.

Cumhuriyetin 94. yıldönümü dolayısıyla düzenlediği anma programında duygulu dakikalar yaşandı. Cumhuriyet Bayramından bir gün önce 28 Ekim 2017 Cumartesi günü saat 13.30'da Vakıftan burs alan öğrenciler ve bazı vakıf mensuplarının katılımıyla YOYAV Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen anma programında okunan hatm-i şeriflerin duasını yaparak sevabını Cumhuriyeti kuranlar ve koruyanlarla şehitlerin ruhlarına armağan eden YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, ruhlarının şâd, mekânlarının cennet

Dr. İbrahim Ateş

ve makamlarının yüce olması niyazında bulundu.

Toplantıya katılan öğrencilere önemli öğütlerde bulunan Dr. Ateş, şunları söyledi:

“Sevgili gençler!

Üzerinde yaşadığımız cennet vatanımızı bizlere armağan ve emanet eden büyüklerimize layık gençler olmaya çalışın. Onlara sevgi ve saygıda kusur etmeyin. Bizlere emanet edilen bu cennet vatani gözünüz gibi koruyun. Yurdumuza yan bakan hâinlerle teröristlere karşı devamlı uyanık olun. Devlet ve millet düşmanlarına aslâ fırsat vermeyin.

Yurdumuz yücelmede, insanımız ilerlemede daim olsun. Cumhuriyeti kuran ve koruyanlarla şehitlerimizin ruhları şâd olsun. Cumhuriyet Bayramınız kutlu olsun. Yaradan yâr ve yardımcımız olsun.”

Burs alan öğrencilerden bir grup.

Cumhuriyetin 94. Yılında 94 Öğrenciye Burs

29 yıldır verdiği burslarla dar gelirli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmelerine imkân sağlayan YOYAV, Cumhuriyetin 94. yıldönümünde 94 öğrenciye burs verecek. Bugüne kadar binlerce öğrenciye verdiği burslarla yüzlerini güldüren YOYAV, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 94 öğrenciye burs vermeyi programına aldı.

YOYAV Genel Merkez olarak 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 94 öğrenciye ayda 100'er TL. olmak üzere 1 Ekim 2017 tarihinden itibaren burs tahsis etti.

Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun aldığı kararlarla kendilerine 2017-2018 eğitim ve öğretim yıllarında burs verilmesi uygun görülen bu öğrencilerin 3'ü biyoloji, 3'ü hukuk, 2'si sosyoloji bilimi, 2'si Uluslar arası ilişkiler, 1'i İktisadi ve idari bilimler, 1'i zihinsel engelliler, 1'i elektrik, 1'i siyasal bilimler kamu yönetimi, 1'i bilgisayar mühendisliği, 1'i ziraat, 1'i imalat mühendisliği, 1'i gayrimenkul, 1'i siyasal bilgiler, 1'i sosyal hizmetler, 1'i İngilizce öğretmenliği, 1'i tıp teknikerliği, 1'i uzay mühendisliği, 1'i bankacılık ve 1'i de mühendislik fakültelerinde olmak üzere 19 ayrı branştan 25'i üniversite, 41'i değişik liselerde, 28'i de ilköğretim okullarında eğitim görmektedirler. 54'ü kız 40'ı da erkek olmak üzere 94 öğrenciden oluşan bursiyerlerimize tahsis edilen bursları 1 Ekim 2017 tarihinde başlatıldı.

Dr. İbrahim Ateş

Dönemin ilk bursunu Cumhuriyet Bayramından bir gün önce 28 Ekim 2017 Cumartesi günü vererek Cumhuriyet Bayramında yaşayacakları sevinç ve saadetin katlanmasına katkıda bulundu.

4 aylık bir dinlenme döneminden sonra yeni ders yılında yeniden YOYAV'da buluşup kardeşçe kaynaşma ve dostça dayanışmanın mutluluğunu yaşayan öğrencilere başarılarının devamı dileğinde bulunan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, bir gün sonra

idrak edecekleri Cumhuriyet Bayramlarını kutlayarak, "Bayramınız kutlu, yaşantınız mutlu ve geleceğiniz umutlu olsun" dedi.

Öğrencilere aşure ikramında bulunulan toplantı, Ekim ayı burslarının verilmesiyle noktalandı.

Burs alan öğrencilerden bir grup.

10 Kasım'da 10 Hatim

Din ve devlet büyükleriyle yurdumuzun yücelmesine ve insanımızın ilerlemesine katkıda bulunan Türk büyüklerini, doğum veya ölüm yıldönümlerinde minnet, mağfiret ve şükranla anmayı ilke edinen YOYAV, yıllardır Atatürk için ölüm yıldönümü olan 10 Kasım günlerinde 10 hatm-i şerif okutarak, ruhuna armağan etmeyi, güzel bir gelenek hâline getirdi. "10 Kasım'da 10 Hatim" diye adlandırdığı bu anlamlı anmayı, önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da Atatürk'e hürmet ve muhabbetle devam ettirdi.

Atatürk'e ithâfen okutduğu 10 hatm-i şerifin duasını, 10 Kasım 2017 Cuma günü saat 14.00'de, YOYAV Kültür Merkezi'nde düzenlediği anma programında yaptırdı.

YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, tilâvet ettiği aşr-ı şeriflerin ardından okunan hatm-i şeriflerin duasını yaparak, Atatürk'e Allah'tan rahmet ve mağfiret diledi. Ruhunun şâd, mekânının cennet ve makamının yüce olması niyazında bulundu.

Program katılan konuklara takdir ve teşekkürlerini ileten Dr. Ateş, yaptığı kısa konuşmada Atatürk hakkında özet açıklamalarda bulundu. Dr. Ateş şunları söyledi:

"Kıymetli konuklar!

Bugün bir kere daha ebediyete intikalinin yıldönümü dolayısıyla rahmet ve mağfiretle anıp, ruhuna rahmet dilediğimiz Atatürk, 1881 yılında Selanik'te doğdu. Babası Ali Rıza Bey, annesi Zübeyde Hanım'dır. Atatürk 10 Kasım 1938 Perşembe günü İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda saat dokuzu beş geçte hayata gözlerini yumdu. Atatürk'ün cenazesi için büyük bir tören yapıldı. Cenaze namazını Prof.

Dr. Şerafettin Yaltkaya kıldırdı. Naaşı yerli ve yabancı bir çok devlet temsilcisinin katılımıyla İstanbul'dan Ankara'ya nakledilerek, 21 Kasım 1938'de Etnoğrafya Müzesi'ndeki geçici kabrine konuldu. 10 Kasım 1953'te ise Ankara'nın Çankaya ilçesinde, o günkü adı Rasattepe olan Anıttepe'de yaptırılan ebedî istirahatgahı Anıtkabir'e büyük bir törenle tevdi edildi.

Atatürk, milleti ile bütünleşen, ondan kuvvet alan, insanları etkileyen bir şahsiyetti. O, "Yurtta barış, dünyada barış" sözü ile dünya insanlığının gönlünde layık olduğu yerini almıştır.

Atatürk bir sözünde şöyle der: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." Bize düşen görev, Atatürk'ün bıraktığı ve "ilelebet payidar kalacak" dediği Türkiye Cumhuriyeti'ni, dünyanın en gelişmiş ülkeleri düzeyine çıkarmaktır.

Bugün vefatının 79. yıldönümü dolayısıyla ülke genelinde tertiplenen anma programlarında sevgi ve saygıyla anılan Atatürk'e Allah'tan rahmet dileyerek sözlerimi noktalarken, Vakfımızın tertiple ettiği böylesine önemli ve örnek bir programa teşrif ederek bizimle birlikte olma incelik ve yüceliğini gösteren güzide heyetinize takdir ve teşekkürlerimizi sunarak hepimizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum."

Okunan Hatm-i Şeriflerin duasını Dr. İbrahim Ateş yaptı.

Öğretmenler Günü'nde Örnek Birliktelik

Öğrenip öğretmeyi ilke edinen YOYAV, öğretmene saygıyı ve öğrenciye sevgiyi, yürüte geldiği eğitim çalışmalarında esas alan bir bilgi ve ilgi kuruluşudur. Dolayısıyla öğretmenlerle buluşup günlerini kutlayarak gönüllerini kazandıracak güzellikleri sergilemeye özen göstermektedir. Yalnız yılda bir gün değil, her zaman ve her yerde, her zemin ve her yaşta öğretmene sevgi ve saygıda kusur edilmemesini öngörmektedir. Bu arada yılda bir defa düzenlenen kutlama programlarını da tasvip ve takdir etmektedir. Bu bakımdan 24 Kasım Öğretmenler Gününde yapılan etkinlikleri şükranla yâd etmektedir. Bu inanç ve anlayışla geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da 24 Kasım Öğretmenler Günü vesilesiyle güzel bir kutlama programı düzenledi.

Sevinç ve saadet havası içinde gerçekleştirilen programa, Vakfın mensuplarıyla dostları arasında öğretmen ve öğretim üyesi olan çok sayıda ilim ve irfan ehli davet edildi. Konuklarını kapıda karşılayıp hürmet ve muhabbetle salondaki yerlerini alan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ile güler yüzlü görevlileri, misafirlerine izzet ikram göstermek için seferber oldular. Gösterilen ilgi ve ihtimamla, sergilenen sevgi ve samimiyet bakımından örnek ve övgüye layık olan bu programa katılan konuklar, sevgiyle karşılanıp, saygıyla ağırlanmanın mutluluğunu yaşadılar.

Yurt sathında gerçekleştirilen coşkulu kutlama programlarından biri olup, 24 Kasım 2017 Cuma günü saat 14.00'de YOYAV Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Öğretmenler Gününde Örnek Birliktelik" konulu programa katılan konukları sevgi

Dr. İbrahim Ateş

ve saygıyla selamlayarak takdir ve teşekkürlerini ileten YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, bu anlamlı günde yaşanan mutluluğu, davetine icâbet eden dostlarıyla paylaşarak yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdiği konuşmasında şunları söyledi:

"Sayın milletvekilim, saygıdeğer öğretim üyeleri, değerli öğretmenler, dost ve kardeş kuruluşların kıymetli başkanları, sevgili kardeşlerim, basınımızın güzîde temsilcileri!

Davetimize icâbet ederek ülke genelinde coşkuyla kutlanan öğretmenler günü dolayısıyla düzenlediğimiz programa teşrif ederek, bizimle birlikte olma incelik ve yüceliğini gösteren güzîde heyetinizi gönülden ve samimî duygularımızla selamlıyor, gördüğüm bu görkemli tabloyu teşkil ederek öğretmenlerimizle ilgili duygu ve düşüncelerimizi dile getirip, sevinç ve saadetimizi sizlerle paylaşmamıza katkıda bulunmanızdan dolayı hepimize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum.

Gününüzün güzel, geleceğinizin daha güzel ve son ânınızın en güzel olması temennisiyle sözlerime başlarken, hayatınızın Hakk'a götüren yol, bilginizin bol ve hizmetlerinizin Hak nezdinde makbul olmasını niyaz ediyorum.

Malumunuz olduğu üzere gelişip güçlenme ve ileri ülkeler arasında yer almada iş, ilgi ve bilgi birliğinin büyük rolü vardır. İşbirliği başarmaya, ilgi birliği ilerlemeye, bilgi birliği de yücelmeye yol açar. Üçünün bir araya gelmesi de gelişip güçlenmeye vesîle olur.

Dr. İbrahim Ateş ve programa katılan öğretmenler birarada.

Bu üç birliği ilke edinin, iş ve uğraşlarında devamlı göz önünde bulunduran YOYAV, bugün siz saygıdeğer konuklarıyla buluşarak iç içe olan üç önemli sevinci bir arada yaşamaktadır. Bunların birincisi, Cuma gününün Müslümanların manevî bayramı olması sevinci, ikincisi, ülke genelinde coşkuyla kutlanan 24 Kasım Öğretmenler Günü olmasının sevinci, üçüncüsü de siz saygıdeğer dostlarıyla bir araya gelmenin sevincidir.

Bugün bu üç sevinci sizlerle birlikte yaşamının haz ve huzuru içinde, Allah Teâlâ'nın sevdiği, sevdirdiği ve sevindirdiği mutlu ve müstesnâ insanlardan olmanızı temenni ediyorum.

Öğretmenlere öğretmenleri anlatmak hem zor, hem de ârife tarif etmeye çalışmak türünden yersiz bir uğraş olur. Başka bir ifadeyle tereciye tere satmak gibi bir yaklaşım olur. Dolayısıyla ben bugünkü konuşmamda öğretmenlerin toplumdaki misyonlarıyla yerlerini ifade etmeye çalışmaktan çok, önemli özelliklerinden biri olan örnek olmaları ve örnek alınmaları hususunda bir şeyler söylemek istiyorum.

Öğretmen, söz ve fiiliyle öğreten insandır. Dolayısıyla her hâliyle öğrencisine örnek olmalıdır. Fiili fikriyle, sözü de özüyle örtüşmelidir. Anlatımı kadar davranışlarının da izlendiğini bilmeli ve en yakın izleyicilerinden olan öğrencilerinin yanında davranışlarına dikkat etmelidir.

Öğrenciler de, gördüklerini ve duyduklarını hafızalarına kaydeden ve öğretmenlerinin davranışlarına dikkat edip söz ve davranışlarını örnek almaya çalışan arı-duru zihne sahip saf ve sade gençlerdir. Dolayısıyla başarılı bir eğitimde öğretmenlerin örnek olması, öğrencilerin de örnek alması büyük önem arz etmektedir.

Öğretmen, söyleyip geçen, öğrenci de dinleyip

geçştiren olmamalıdır. Öğretmen sevilip sayılmalı, öğrenci de sevgi ve şefkat görmelidir.

Öğretmenler, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in öğretimini, öğrenciler de ashâb-ı kiramın öğrenimini göz önünde bulundurmaldırlar.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) muhataplarına dini öğretirken bedevîsiyle medenîsiyle câhiliye zihniyetinin hüküm sürdüğü bir coğrafyada yaşadıklarını göz önünde bulunduruyor, onlara dâima sabır ve merhametle, hoşgörüyle yaklaşıyordu. Nitekim Sülem Kabilesi'nden Muâviye b. El-Hakem, Medine'ye geldiğinde onunla yaşadığı bir hatırasını şöyle anlatmaktaydı: "Bir defasında Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte namaz kılarken cemaatten biri aksırdı. Ben de namaz içinde, 'yerhamükâllah' (Allah sana merhamet etsin!) dedim. İnsanlar bundan rahatsız olup bana ters ters baktılar. Ben, 'Ne oldu yahu! Neden bana öyle bakıyorsunuz?' dedim. Bunun üzerine elleriyle dizlerine vurmaya başladılar. Beni susturmak istediklerini anlayınca sustum. Resûlullah (s.a.v.) namazı bitirdi. Anam babam uğruna feda olsun! Ne O'ndan evvel, ne de sonra daha güzel öğreten birini gördüm! Vallahi ne bana surat astı, ne vurdu, ne de beni azarladı. Sadece şöyle dedi: 'Bu, namazdır. Namaz kılarken konuşulmaz. Namaz, tesbihtir, tekbirdir ve Kur'ân okumaktır.'"

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) vahiyle donanmış, hikmetle bezenmiş bilge bir muallimdi. İbn Mes'ûd (r.a.)'un ifade ettiği gibi, O (s.a.v.), hayrın anahtarlarını da sonuçlarını da öğretmişti. Hayatın her alanında insanlara faydalı olan pek çok şeyi ashâbına öğretirken, "Ben size, bir babanın evladına öğrettiği gibi öğretiyorum." demekteydi.

"İlim talep etmek her Müslümana farzdır." buyuran Hz. Peygamber (s.a.v.), bir anlamda, eğitim ve öğretimin dönüştüren, değiştiren, geliştiren ve geleceğe hazırlayan özelliğine atıfta bulunarak

kadın-erkek bütün Müslümanları ilme teşvik ederci: "Kim ilim tahsili için bir yola girse, Allah ona cennete giden yolu kolaylaştırır. Allah'ın evlerinden bir evde, Allah'ın Kitabını okuyan ve kendi aralarında onu araştırıp öğrenen bir topluluğun üzerine sekînet (ilahî yardım, bereket ve rahmet) iner, onları rahmet bürür, etraflarını melekler sarar ve Allah onları huzurunda bulunanlara anar. Kimin ameli kendisini geriletir ise soyu onu ileri götürmez."

Dünün öğrencileri bugünün öğretmenleri oldukları gibi, bugünün öğrencileri de yarının öğretmenleri olacaklardır. Öğretmenler, çocuklarına gösterdikleri sevgi ve şefkati öğrencilerine, öğrenciler de ebeveynlerine gösterdikleri hürmet ve muhabbeti öğretmenlerine göstermelidirler.

Öğretmenler öğrencilerine ihtimamda, öğrenciler de öğretmenlerine ihtiramda kusur etmemelidirler. Her iki taraf da birbirlerine muhtaç olduklarını bilmeli, öğretmen olmazsa öğrenci olmayacağını, öğrenci olmazsa da öğretmen olunmayacağını anlamalıdır. Öğretilmeyen bilginin körelmeye, sergilenmeyen sevginin sönmeye, gösterilmeyen ilginin yok olmaya, işlenilmeyen toprağın otlara terk edilmeye ve yürünmeyen yolların yok olmaya mahkûm olacağını unutmamalıdır.

Örnek bir eğitim hizmeti verilmesi için, öğretmenlerin mesken ve maiyetleriyle diğer içtimâî ihtiyaçları karşılanmalı, öğrencilerin de okul, kitap, yurt ve yemek gibi gereksinimleri eksiksiz temin edilmelidir. Öğretmen öğretmekten, öğrenci de öğrenmekten başka bir şey düşünmemelidir. Öğretmenlerle öğrencilere yaklaşımımızda bu hususlar göz önünde bulundurulmalı ve yapılacak uygulamalarda dikkate alınmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi noktalar, sağlık ve saadette daim olmanızı diliyor, toplantımıza teşrifinizden dolayı teşekkürlerimizi sunuyor, seçkin heyetinizi bugün için yazdığım "Öğretene Saygı, Öğrenene Sevgi" başlıklı altı dörtlükten oluşan şiirimle selamlıyorum.

Öğretene Saygı, Öğrenene Sevgi

Öğretmene saygı Hakk'a saygıdır.
Ona saygısızlık büyük kaygıdır.
Beklediği tek şey sevgi-saygıdır.
Ne makam, ne mevki, ne de yaygıdır.
Öğrenciye melek kanadın gerer.
Onu korur, kollar, başarı diler.
Öğreten için de istiğfâr eder.
Her ikisine hep mutluluk diler.
Öğrenci bilgiyle beynini bilir.
Öğretmeni ona iyilik diler.
Öğretmeni sayan cennete girer.
Sevgi ve saygıyla rızaya erer.
Öğretmen kalbini kazanan kişi,
Âsân olur onun yaptığı işi.
Doğruyu öğrenir, yerer yanlış.
Mana âleminde yükselir başı.
Öğretmene atan kırıcı taş,
Zehir olur onun yediği aşı.
Gökten düşen gibi kırılır başı,
Yüzleri kararır, yarılır kaşı.
Ne ağzına aş ver, ne de laf taş.
Ne yüzünü ekşit, ne de çat kaşı.
Sana kızsâ dahi, ona eğ baş.
Sakın gönül koyma, başında taş."

Dr. Ateş'ten sonra birer konuşma yapan 24. Dönem Ankara Milletvekili Ülker Güzel, S.Ü. Fizik Ana Bilim Dalı Başkanlığından Emekli Prof. Dr. Gürcan Yülek, Emekli Yargıtay Tetkik Hakimi ve ÖZEV Mütevelli Heyet Başkanı Saime Toptan öğretmenlerle ilgili duygu ve düşüncelerini dile getirdiler.

Yapılan bu konuşmalardan sonra şair ve yazar Abdullah Satoğlu'nun okuduğu öğretmenlerle ilgili şiir programa ayrı bir renk kattı.

Program, davetlilere aşure ikramı ve Dr. İbrahim Ateş'in "Manevî Mertebelerin Merdivenleri" adlı eseri ve birer karanfil takdimi ile noktalandı.

Dr. Ateş, Dr. Mehmet Silay'a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Mehmet Temel'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Öğretmen Örnek Olmalı Öğrenci Örnek Almalı

Ülker GÜZEL

24. Dönem Ankara Milletvekili

Saygıdeğer Hanımefendiler, Beyefendiler, Değerli YOYAV mensubu Kardeşlerim, hepinizi saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Bu gün sizler ile YOYAV Vakfı bünyesinde, hayatımızda çok önemli yeri olan öğretmenlerimizin “Öğretmenler Gününü” kutlamak ve onları hatırlayarak eğitimin ve öğretimin toplumumuzdaki yerini, önemini değerlendirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Her mesleğin hayatımızda çok farklı bir yeri ve önemi vardır. Ancak konu öğrenim, öğrenme ve geleceğimiz olursa önemi ve üzerinde durulması gereken hususların farklılık arz ettiğini görüyoruz.

Öğretmenlik çok önemli ve kutsal bir meslek. Konu eğitim, öğretim ve geleceğimizi şekillendiren gözbebeğimiz yavrularımızı emanet ettiğimiz öğretmenlerimizin durumları olunca; durumu ciddi bir şekilde değerlendirmek, düşünmek, tartışmak gerekmektedir. Ayrıca, onların motivasyonlarını artıracak, heyecanlandıracak çalışmaların yapılması gerektiği de unutulmamalıdır.

Eğitim, öğretim ve öğrenme birbirleri ile iç içe girmiş kavramlardır. Birbirlerini tamamlarlar, desteklerler ve birbirlerinin ayrılmaz parçalarıdır. Konuları ise ortaktır, yani, fertler, insanlar, içinde yaşadığımız toplumu meydana getiren halktır.

Eğitim ve öğretim kelimelerinin tanımları Türk Dil Kurumu sözlüklerinde genel olarak şu şekilde açıklanmıştır.

Eğitim, çocukların ve gençlerin toplum içinde yer almalarını sağlamak için gereken bilgi, beceri ve kültür değerlerini elde etmelerini sağlamak,

Öğretim ise, belli bir hedef, plan ve program çerçevesinde sistemli olarak gayeye göre gerekli

olan bilgileri verme, sağlama şeklinde açıklanmıştır.

Ancak bu eğitim ve öğretimin mükemmel bir şekilde uygulanabilmesi için etkin bir aracın kullanılması gerekir. Burada ki önemli araç, kişi ise öğretmendir. Sistemli ve planlı bir eğitim politikası ile yetişmiş, millî ve manevî değerlerimiz ile donanımlı, birikimli, toplumun sosyal ve kültür değerlerini üzerinde toplamış öğretmenlerimizdir.

Öğretmenlerimizden bu bilgileri alan öğrencilerimiz, çocuklarımız, aldıkları bilgilerin ışığı ile yetişecek, toplumun geleceğini şekillendireceklerdir.

Burada önemli olan öğretmenin kültür, bilgi, teknik donanımı, öğretme kabiliyeti ve şahsiyetidir. İkinci önemli olan ise bu bilgilerin çocuklara kabiliyetlerine uygun olarak verilme zamanı, verilme şekli ve bilgilerin uygun iş yerlerinde kullanılabilmesidir. Öğrenen ve yetişen çocuk da içinde yaşadığı toplumu, öğrendiği değerler çerçevesinde şekillendirecek ve geleceğe taşıyacaktır.

Öğretme ve öğrenme bir sistemler manzumesidir. Bir birleri ile adeta yumurta tavuk ilişkisi içindedirler. Bugün öğretmen olan dün öğrenci idi. O da öğretmeninden öğreniyordu. Onun öğretmenini de bir başka öğretmen yetiştirmişti.

Bu durumda toplumda bir sisteme ihtiyaç duyulmaktadır. Öyle bir sistem ki, milleti ve devleti geçmişteki bütün değerleri ile geleceğe taşıyacak ve ilelebet devamını sağlayacak bir sistemdir. Bu eğitim sisteminin temellerini devlet kurar. Milletin varlığı ve devamı, devlet tarafından kurulan sağlam bir eğitim politikası ile yürütülebilir. Bu eğitim politikanın temelinde, teknik donanımı tamamlanmış, refah seviyesi yüksek, millî, manevî, ekonomik, kültür ve sosyal değerler ile özel olarak yetiş-

tirilen öğretmenler bulunmalıdır. Herkes öğretmen olamaz. Temiz pırıl, pırıl beyinler, ehil ellere teslim edilmelidir. Çünkü o beyinler, ülkemizin geleceğini şekillendireceklerdir.

İyi bir eğitim için iyi yetişmiş, pedagojik formasyon almış, işini seyerek yapan eğitimcilere, öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bir iş bulamayıp bari öğretmen olayım diyen, çeşitli fakültelerden mezun olmuş gençlerin, öğretmenlik mesleğinde ne derece başarılı oldukları, her zaman tartışma konusu olmuştur.

Öğretmenlik özel ilgi, sevgi ve seçenек işidir. Bu mesleğe yönlendirilecek gençlerimizin özel yetenekli olmaları gerekmektedir.

Ayrıca, bu meslek grubuna özel imkânlar sağlanması gerekmektedir. Geçim sıkıntısı çekilmemeli, ek işler aranmamalıdır. Boş zamanlarında araştırmalar yapabilmeli ve kendini geliştirebilmelidir. Öğretmen sadece bilgi veren değil, aynı zamanda yönlendiren, örnek olabilen ve rehberlik yapabilen olmalıdır.

Bunun için de uzun vadeli bir eğitim ve öğretim sistemini içine alan, sosyal ve ekonomik boyutları ile geniş kapsamlı bir plan ve programa ihtiyaç vardır.

Ana hedefleri ile bu plan ve programın temel ilkeleri neler olmalıdır.

- Geniş bakış açısına sahip, kültürünü ve tarihini bilen, uluslararası mukayeseli çalışmayı değerlendirebilir ve düşünebilir,
- Millî ve manevî değerlerine sahip, kendine güvenen, çalışkan, cesur, dürüst, etik ve sözüne sadık,
- Yaptığı işin en iyisini yapan, adil olmayı bilen, vicdanlı, nefesine hakim, işine ve insanlara saygılı nesiller yetiştirmek için; öğretmen, eğitimci yetiştirmek olmalıdır.

Ancak bugün değişen ve gelişen teknoloji, iletişim araçları, toplumun her kademesini etkilemiştir. Eskinin ansiklopedilerinin yerini bilgisayarlar ve cep telefonları almıştır. Eğitim ve öğrenim hem olumlu hem de olumsuz yönleri ile etkilenmiştir.

Bilişim, iletişim ve teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin, yukarıda belirttiğimiz prensipleri ilke edinmiş Milli Eğitim politikası esastır. Teknoloji geliştikçe sistem bu değişimi de kavramalıdır. Nesillere örnek olacak öğretmenler ve o öğretmenleri örnek alacak öğrenciler her zaman bu sistemin ayrılmaz parçaları, birbirlerinin tamamlayıcılarıdır.

“Bana bir harf öğretenin kulu olurum”, “eli öpülesi değerli hocalarım” sözcüklerini bir edebiyat haline getirmektense, onların gerçek sorunlarını çözüm odaklı ele almak gerekir.

Kısaca bugün, “öğrenen ve öğreten kavramlarını layık olduğu şekilde uygulayabilmek için, eğitim ve öğretim politikalarımızda yapılacak ve söylenecek çok sözümüz vardır

Bizi yetiştiren değerli hocalarımızı saygı ile hatırlıyor ve ellerinden öpüyoruz.

Dr. Ateş, Ülker Güzel'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Şükrü Can'a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Recep Taş'a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, M. Yahya Efe'ye bir karanfil ve kitap takdim etti.

Gelecek Gençlerin, Gençler İse Öğretmenlerin Eseridir

Prof. Dr. Gürcan YÜLEK

S.Ü. Fizik Anabilim Dalı Emekli Başkanı

Hız. Ali (r.a.) “Öğretmenlik Allah sanatıdır ve de bana bir harf öğretenin 40 yıl kölesi olurum” derken, öğretmenliğin ne kadar önemli ve kutsal bir görev olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlik önemli ve kutsal olduğu kadar, aynı zamanda bir sabır işidir. Dünyanın her yerinde öğretmenler, insanların en fedakâr olanlarıdır. Atatürk, öğretmenleri bir kandile benzetmiştir. Yani öğretmenler kendini tüketerek etrafına ışık verir, aydınlatır demiştir. Yine Atatürk “Bir topluluk ulus olabilmek için öğretmenlere muhtaçtır, onlar toplumu gerçek bir ulus haline getirirler” demiştir.

Eğitimle şekillenen bugününün çocukları, yarının yetişkinleri olacaktır. Yani gelecekteki idarecilerimiz, doktorlarımız, mühendislerimiz, öğretmenlerimiz ve diğer bütün kalifiye işlerdeki görevlilerimiz ve her türlü işçilerimiz bile, önce annelerinin daha sonra da öğretmenlerinden alacakları eğitimle, ülkenin ihtiyacı olan işlerde çalışacaklardır.

Eğitim ne kadar iyi, ne kadar kaliteli ve ne kadar kapsamlı ise öğrencilerin formasyonu, o kadar iyi olacaktır.

Öğretmenlerin iyi yetişmesi, mesleğini sevmesi ve severek, sabırla icra etmesi gerekir. Eğitimin her safhasında öğretmenlik, iyi öğrenmeyi ve iyi öğretmeyi gerektirir.

Geleceğin güvencesi olan gençler eğitime, eğitim ise öğretmenlere emanettir. Gelecek nesiller, bugünün öğretmenlerinin eseri olacaktır. Bu nedenle toplumların uygarlık düzeyi, öğretmene verdiği değerle ölçülür.

Öğretmenler, kişiliği biçimlendiren sanatkarlar gibidir. Bir öğretim üyesi olabilmem, öğretmenlerimin gayret ve emekleriyle, kişiliğimin biçimlendirilmesi sonucu mümkün olmuştur.

Seneler evveline ait olmasına rağmen, hafızamda yer etmiş olan öğretmenlerimle ilgili bazı hatıralarımı sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu vesileyle bütün öğretmenlerimi sevgi, saygı ve minnetle anıyorum. Üzerimdeki büyük emeklerinden dolayı onlara ve bütün öğretmenlere sonsuz teşekkürler ediyorum.

Öğretmenlerin sahip olduğu kabiliyetlerinden biri de öğrencilerin çalışkan, tembel, yaramaz, uslu, zeki olanlarını çok kısa bir zaman içinde belirleyebilmesidir. Buna göre de öğrencilerine muamele ederler. Benim Sosyal Bilgiler hocam, yazılı sınavlarda beni gözetmen olarak görevlendirir, imtihan sonunda topladığım kâğıtları akşamüstü bana verir, “oku, not at, bana getir” derdi. Sene sonuna doğru yaptığı son yazılıda bana “sen de yazılıya gir, bende hiç kâğıdın yok” dedi. Ben biraz şaşkın imtihana girdim. Bir iki soruya cevap verdim. Bir başka sorunun cevabını düşünürken, sıranın üzerinde bir gölge belirdi. Kafamı kaldırdığımda, öğretmen dolabının anahtarını uzatıp, not defterini getirmemi istedi. Ben henüz cevaplarımı bitirmediğimi söylediğimde bana, “Perşembenin gelişi, Çarşambadan belli olur” demişti. Bu sözü her duyduğumda hocamı hatırlarım.

Teneffüste bahçeye çıkmak için merdivenden inerken, nöbetçi öğretmenin merdivenin başından “Arkadaş, başkasının kolunu omzunda taşıma” diye muzip bir şekilde beni uyardığında, arkadaşımın kolunu omzuma attığını fark ettim. Teneffüste dahi bu kadar küçük laubaliliğe müsaade etmeyen bir eğitimden geçmiştik.

Çok muhterem edebiyat öğretmenim, yaptığı yazılı ve sözlü sınavdan sonra bana, gözlüklerimin kaç numara olduğunu sordu. Kendisinin de çok kalın camlı gözlükleri vardı. Gözlüklerimin numarasını söylediğimde bana, “ben seni tanıdım, sen artık benim dersimi çalışma, bu gözlükler sana çok daha lazım olacak” demişti. Gerçekten eğitim ve çalışma hayatımda, gözlüklerimden çok sıkıntı çektim. Bu da gösteriyor ki, bazı öğretmenlerimiz öğrencilerine, anne şefkatiyle yaklaşır ve önderlik ederlerdi.

Dr. Ateş, Prof. Dr. Gürcan Yülek'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Abdullah Satoğlu'na bir karanfil ve kitap takdim etti.

Bir sonraki sene gelen edebiyat öğretmenimse, yazdığım bir kompozisyonun altına “kendi fikirlerini yaz” notu düşmüştü. Halbuki kimseden yardım almamış, sadece kendi fikirlerimi yazmışım. O zamanlar kalemim çok kuvvetli, muhakemem mükemmeldi. Bu uyarıdan sonra, yazdığım her kompozisyonda, hoca bunun benim fikrim olduğunu zannetmez düşüncesiyle, yazma isteğimi ve kabiliyetimi yavaş yavaş kaybettim. Öğretmenler bazen şahsiyet vereyim düşüncesi ile öğrenci üzerinde kötü etkiler bırakabiliyorlar.

Öğünmek gibi olmasın ama, fen derslerinde bayağı başarılı idim. Hocalarım hep çok iyi ve mesleğini severek icra eden kişilerdi ve beni çok se-

verlerdi. Bir gün avukat olan kuzenim tırnaklarına oje sürerken, ben de tırnaklarıma sıfır numara cila sürdüm ve ertesi gün okula gittim. Hiçbir arkadaşım tırnaklarımdaki cilanın farkına varmadı. Fizik hocamız arkası bize dönük, tahtaya yazdı, çizdi. Ben 2. veya 3. sırada otuyordum, dersi bitirdi. Yanıma geldi, kulağıma, sadece benim duyacağım kadar fısıltıyla, “tırnakların çok güzel” dedi ve sınıftan çıktı. Hocam beni çok kıbar bir şekilde, cila da olsa sürmemem gerektiğinde uyarmıştı.

Öğretmenlerimle ilgili pek çok hatıralarımdan seçtiklerimi burada bitirirken, bütün öğretmenlerimi saygı, sevgi, minnet ve rahmetle anıyorum ve bütün öğretmenlerin öğretmenler gününü kutluyorum.

Dr. Ateş, Tenzile Ünver'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Prof. Dr. Nesimi Yazıcı'ya bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Prof. Dr. Seyfettin Erşahin'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Sıtkı Dalkılıç'a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Öktaş Dağlıoğlu'na bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, M. Naci Öz'e bir karanfil ve kitap takdim etti.

Atatürk'ün Öğretmenlere Verdiği Değer

Saime TOPTAN

Yargıtay Emekli Tetkik Hakimi

Bazı sözler var geçerliliğini dünya durdukça herkes kabul eder. Dünyanın en büyük liderlerinden biri olan Mustafa Kemal Atatürk, düşünceleri ile varlığını, yaşamını sürdürüyor. 25 Ağustos 1924 Muallimler Birliği Kongresinde “Öğretmenler! Yeni nesli, Cumhuriyet’in özverili öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz; yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır,” (Gelecek Hedefi) Cumhuriyetin; fikren, ilmen, fennen, bedenlen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucularını yetiştirmek sizin elinizdedir.

Seçkin görevinizi yaparken büyük özveriyle varlığınıza ortaya koyduğunuzdan şüphem yok.

“Erkek ve kız çocuklarımızın, aynı eğitim derecelerinde uygulamalı olarak eğitim görmesi önemlidir. Her erkek ve kız ekonomik ve sosyal hayatta istekli, eser sahibi ve başarılı olacak şekilde donanımlı olmalıdır!”

Millî ahlakımız uygar ilkelerle ve hür düşüncelerle donanmalıdır. Göz korkutma ilkesine dayanan ahlak erdem değildir, güvenilir de değildir.

Öğretmenlerimiz bu eğitim programı çerçevesinde çocuklarımızı ve çevrelerini aydınlatmalıdır. Programların sadece öngörülmesi yetmez, öğretmenlerimiz ve okullarımız tarafından çok büyük dikkat ve gayretle uygulanması gerekir.

Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır. Türkiye’nin birkaç yıla sığdırdığı askeri, siyasi, idari inkılaplar sizin, siz saygıdeğer öğretmenlerin sosyal ve fikri inkılaptaki başarılarınızla desteklenecektir. Hiçbir zaman hatırıncıdan çıkmasın ki “Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanî hür, irfanî hür nesiller ister”

Mustafa Kemal Atatürk öğretmenlik mesleğine böylesine değer vermiş, önemsemiş ve güvenmiştir. Bu meslek geleceğe yön ve şekil veren kutsal bir uğraştır.

Görev başındaki bütün öğretmenlerimizi bu duygu ile kutluyorum.

Öğretmen olmak için okuyan gençlerimizin Ata’mızın duygularına layık olacak çaba ve istekte olmalarını diliyorum. Kaybettiğimiz öğretmenlerimizi Mustafa Kemal Atatürk’ün bu değerli fikirleri ışığında dualarla anıyoruz. Mesleğini yaparken şehit olanlara Allah’tan rahmet diliyoruz.

Dr. Ateş, Saime Toptan’a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Nurçin Sayan’a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Dr. Ateş, Yasemin Aras’a bir karanfil ve kitap takdim etti.

Ben Öğretmenim Çocuklar

Abdullah SATOĞLU

Araştırmacı Yazar

Günün mânâ ve özelliği dolayısıyla, bu nezih mekâna teşrif eden seçkin heyetinizi ve etkinliği düzenleyen YOYAV'ın mümtaz başkanı İbrahim Ateş'i ve emeği geçenleri saygıyla selamlıyorum.

Ünlü düşünür Farabî, insan hayatının en önemli amacı olan mutluluğun ne olduğunu ve buna nasıl ulaşılacağını öğrenmek için, mutlaka bir öğretmene ihtiyaç olduğunu belirtir.

Çünkü inançlı ve idealist bir öğretmen, her şeyden önce insana doğruları ve gerçek değerleri öğretir ve onu kendisi ve hayatı hakkında bilgilendirir.

Eğitim ve öğretim alanında, böylesine hayati bir işlevi bulunan öğretmene, dinimizin biçtiği değeri yeterince anlayabilirsek, onu fonksiyonel hale getirmiş oluruz ki, bu da toplumun topyekun kurtuluşu ve kalkınması demektir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.): “Ölümlerinden sonra ecir ve sevapları yazılmaya devam edileceklerden biri de, öğrettiği bilgidен yararlanıldığı sürece ilim öğreten kimsedir.” hadisiyle insana, güzel bir hayat tarzı sunarak, bilgi kazandıran ve şekillendiren öğretmen ve öğretmenliğe bakışımızı netleştirmektedir.

Öyleyse bize düşen Peygamberimizi iyice anlamaya çalışmaktır. Aslında bu anlayış, tarihimizle de örtüşmektedir.

Bilindiği gibi, İstanbul Fatihi Sultan Mehmed, hocası Molla Gürani'nin her gördüğünde mutlaka elini öper, bir başka hocası Molla Hüsrevi de camide bile olsa ayakta karşılardı.

Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi esnasında, hocasının atının nalından sıçrayan çamurla kirlenen kaftanını, bir şeref levhası ve huzur-u İlahî'de bir kurtuluş vesilesi olarak algılaması da bir başka örnektir.

Hz. Ali (r.a.)'nin: “Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum” ve Atatürk'ün: “Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir.” sözü de bu konuda büyük bir mânâ ve önem arz etmektedir.

Bu görüşlerin ışığında merhum şair ve eğitimci Coşkun Ertepinar'ın “Ben Öğretmenim Çocuklar” şiirini sunmak istiyorum:

Ben Öğretmenim Çocuklar

*Ben öğretmenim çocuklar,
Unuttuğunuz yüzleriniz bende,
Gülüşleriniz, gözleriniz,
Dolaştığınız bahçelerde kalan
İzleriniz bende.*

*Bazan sevgiyle dolu,
Bazan kırılmış,
Ama her zaman taze
O duygulu, sıcak, afacan,
Cana can katan sözleriniz bende.*

*Ben öğretmenim çocuklar,
Şimdilerdeki değil, eski sizlerle yaşarım,
Düşersiniz düşerim, koşarsanız koşarım.
İçimi, bir tuhaf eder kan,
Sıyrılmış kollarınız, çizilmiş dizleriniz bende.*

*Unutmam hiçbirinizi,
Bininizi, on bininizi,
Kendiniz bile unutturken, o günlerdeki kendinizi.
Ben görürüm, siz görmeden geçersiniz bazen,
İncinir, o eski dost yüzleriniz, bende.*

*Ben öğretmenim çocuklar,
Ayrılısam da, sizinleyim sınıfta, bahçede, sokakta.
Hani, arada bir kararır, bakışlarımızda, yeşil tahta,
Benim de, içim kararır o zaman,
O zaman, benden kaçan gözleriniz bende.*

*Sizi yüceltmede, sabırsızlanır, titizlenirdim,
Taşardı sesim. koridorlara, salonlara,
Kayar gibi olurdu, altımızda sıra.
İşte, o vurucu rüzgârda savrulan
Uçuk benizleriniz bende.*

*Bu, kardeşten kardeş, babadan baba adama
Ne oldu dercesine, kesilirdi nefesleriniz.
Bırakır mıydım, eksik kalsın, sizde bir yan
Bilgidен, sanattan, insanlıktan...
O gün, o çığlığı koparan, sizlersiniz bende.*

*Ben öğretmenim çocuklar,
Usul usul, ince ince
Bereketli yağmurlar gibi, yağmak isterim üstünüze.
Çalsın bütün ziller, tepelerden, doruklardan
Yine bu gün, son dersiniz bende...*

Coşkun Ertepinar

Mevlid-i Muhammed ve Mîlâd-ı Ümmet

Allah Teâlâ'nın mesajlarını insanlara iletmekle görevlendirilen Peygamberler zincirinin son halkası ve en üstünü olan sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.), miladi 571 yılı Nisan ayının 20.sine rastlayan Rebi'ül-evvel ayının 12 Pazartesi gecesi sabaha karşı Mekke-i Mükerreme'de dünyaya gelmiştir.

Geçen yıllarda Nisan ayının 20'sini içine alan hafta, "Kutlu Doğum Haftası" olarak, Rebi'ül-evvel ayının 12. gününe denk gelen gün de Mevlid Kandili olarak kutlanıyordu. Bu yıl, Diyanet İşleri Başkanlığı aldığı bir kararla, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in doğumunu bir yılda iki defa kutlama uygulamasına son verip, Kutlu Doğum Haftasını Mevlid Kandili ile birleştirerek yılda bir defa kutlama cihetine gitti.

Malum olduğu üzere her Peygamberin ümmeti, kendi Peygamberinin doğum gününü bayram yapmıştır. Bugün de Müslümanların bayramıdır. Neşe ve sevinç günüdür. Dünyadaki Müslümanlar tarafından her sene, bu gece Mevlid Kandili olarak kutlanmakta ve Resûlullah (s.a.v.) hürmet ve muhabbetle anılmaktadır.

Resûlullah (s.a.v.), Mevlid gecelerinde ashâb-ı kirâma ziyafet verir, dünyayı teşriflerindeki ve çocukluk zamanındaki şeyleri anlatırdı. Hz. Ebubekir (r.a.) da halife iken ashâb-ı kirâmı toplar, Resûlullah (s.a.v.)'in dünyayı teşriflerindeki hârikulâde hâlleri konuşurlardı.

Vahabilerle onların görüşünde olan bazı kimseler, "bu gecenin ne fazileti, ne de kutlanması hakkında hiçbir rivayet sabit olamamıştır" diyerek kutlanılmasının bidat olduğunu söylemişlerse de, Efendimiz (s.a.v.)'in doğumunun yıl dönümü dola-

yısıyla yüzyıllardır İslam dünyasının her yerinde her yıl coşkuyla gerçekleştirilen kutlama programları büyük bir samîmiyet ve içtenlikle gerçekleştirilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm tilâveti ve salavât-ı şerîfelerle, sohbet toplantıları tertiplenmiş, Efendimiz (s.a.v.)'in özellikleri anlatılmış ve tavsiye ettiği ibâdet ve ta'âtlarda bulunulmuştur.

Bu güzel gelenek ülkemizde de hürmet ve muhabbetle sürdürülmüş ve sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in sünnet-i seniyyesine sarılarak izinde olup yolunda gitmenin önemi anlatılarak Peygamber sevgisinin genç kuşaklara aşılması cihetine gidilmiştir.

Bu gece, Resûlullah (s.a.v.)'in doğum zamanında görülen hâlleri, mucizeleri okumak, dinlemek, öğrenmek çok önemlidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'i öven çeşitli Mevlid kasideleri vardır. Meşhur olan ve Türkiye'de sık sık okunan Mevlid kasidesini Süleyman Çelebi, 15. asırda yazmıştır. Mevlid-i şerîf okumak, Resûlullah (s.a.v.)'in dünyaya gelişini, miracını ve hayatını anlatmak, O'nu hatırlamak, O'nu övmek demektir. Mevlid gecesi, Kadir Gecesi'nden sonra en kıymetli gecedir.

Bu gece, İslam âleminin her yerinde olduğu gibi, ülkemizde de bir kere daha idrâk ve ihyâ edilecektir. Toplantılar tertiplenecek, salavât-ı şerîfeler getirilecek, hatm-i şerîfler okunacak, Peygamberimiz (s.a.v.)'in şemâil-i şerîfi anlatılacak, örnek özellikleri ve ahlakî güzellikleri ile müstesnâ meziyetleri anlatılıp aktarılacak, izinde olmanın ve sünnet-i seniyyesine sarılıp sahip çıkmanın önemi dile getirilecektir.

Bu mutlu münasebetle önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da Ankara'da düzenlenen kutlama prog-

Dr. Ibrahim Ateş

ramlarından biri de 29 Kasım 2017 Çarşamba günü YOYAV Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen "Mevlid-i Muhammed ve Mîlâd-ı Ümmet" konulu kutlama programı idi.

Kur'ân-ı Kerîm tilâveti ve okunan hatm- şerîflerin duasıyla başlatılan programda salonu dolduran davetlileri sevgi ve saygıyla selamlayıp, günün anlam ve önemiyle ilgili açıklamalarda bulunan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş yaptığı mesaj yüklü konuşmasında şunları söyledi:

"Aşk-ı ilâhîyle coşan, muhabbet-i Muhammedîyle pişen ve bu programa katılmak için evlerinden çıkıp YOYAV'a koşan kıymetli konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim!

Doğumuyla dünyayı nurlandıran ve insanlığı onurlandıran sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in dünyayı şerefliendirmesinin yıldönümü olan Mevlid Kandili münasebetiyle düzenlediğimiz "Mevlid-i Muhammed ve Mîlâd-ı Ümmet" konulu kutlama programına katılmak gayesiyle salonumuzu şerefliendiren güzîde heyetinizi gönülden ve samîmî duygularımızla selamlıyor, Efendimiz (s.a.v.)'e salât, selam, sevgi ve saygılarımızı birlikte arz etmemize vesîle olan şerefli varlığınıza bizleri onurlandırmanızın haz ve huzuru içinde hepinize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum.

Doğumunun yıl dönümü dolayısıyla bir araya geldiğimiz sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in dünyada ziyareti ve ahirette şefaatiyle şereflenen müstesnâ ve mümtâz Müslümanlardan olmamız temennisiyle sözlerime başlarken, cümlemize cennet ve Cemalullah ile şefaati Resûlullah niyaz ediyorum.

Bugün, farz ibâdetlerden sonra yapılacak en değerli davranış, Resûlallah (s.a.v.)'a bolca salât ve selamda bulunarak rûh-u şerîfleriyle iletişimi içinde olmaktır. Onun için sohbetimize geçmeden önce buyurun birlikte bir salavât-ı şerîfe getirelim:

"Allâhumme salli alâ Seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli Seyyidina Muhammedin salâten tuncînâ bihâ min-cemî'il-ehvâli vel âfat. Ve takdî lenâ bihâ cemî'al hâcât ve tutahhirunâ bihâ min-cemî'i's-seyyiât ve terfe'unâ bihâ indeke a'lâ'd-deracât ve tubelliğunâ bihâ aksâ'l-gayât min cemî'i'l-hayrâti fî'l-hayâti ve ba'del-memât birahmetike Yâ erhame'r-rahimîn."

"Allâhumme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyidina Muhammedinillezi tenhallû bihil'ûkadû ve tenfericû bihil'kürabû ve tûkdâ bihil'havâicü ve tûnâlû bihir'regâibü ve hüsnül'havâtimi ve yûsteska'l gamâmü bivechihi'l kerîmi ve alâ âlihî

ve sahibihî fi külli lemhatin ve nefesin biaded-i külli mâ'lûmin lek."

"Allâhumme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdün mecîd."

"Allâhumme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdün mecîd."

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Resûlallah.

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Habîballah.

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ nûre arşillâh.

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ seyyidel evvelîne ve'l-âhirîn.

Yâ Rabbî! Salât ve selamımızı sevgili Peygamberimiz'e ulaştır. Bizi O'nun ziyareti ve şefaatiyle şerefliendir. O'na olan sevgi ve saygımızı sünnet-i seniyyesine uyarak geliştir. O'nu örnek almayı, izinde olmayı ve ahlâk-ı hâmidesiyle ahlaklanmayı bizlere nasip eyle yâ Rabbî.

Kıymetli kardeşlerim!

Malumunuz olduğu üzere, her doğum bir sevinç ve mutluluk vesîlesidir. Ana baba olan eşlerin yanında, yakınlarının da yüzlerini güldürüp çevredeki herkesi sevindiren doğum olayı, dünyada insan neslinin devamında etken olmasından dolayı, hayatî ehemmiyet arz eden hârika bir hâdisedir.

İnsanları yaratıp yaşatan ve önemli özelliklerle donatan Allah Teâlâ'nın kudret, kuvvet ve hikmetinin tecellîlerinden olan her doğumun dünyada meydana gelen gelişmelerde olumlu veya olumsuz bir etkisi vardır. Ancak, bir doğum vardır ki, dünyada meydana gelen ve gelecek olan tüm doğumlardan daha değerli bir doğumdur. Bu doğum: "Ben Adem'in çocuklarının efendisiyim ama, bu bir iftihar (övünme) değildir." diyen Kâinâtın Efendisi sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in doğumudur. Bu doğum, Kâinât Kendisinin hürmetine yaratılan ve "Sen olmasaydın Kâinâtı yaratmazdım." denilen Hz. Muhammed (s.a.v.)'in doğumudur. Bu doğum, dünyaya onur olan O nurun doğumudur. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Mevlidi ve ümmetin mîlâdı olan doğumdur. Tevhîdin, îmânın, ihlâsın, irfânın doğumudur. İnsanlığı aydınlatan Kur'ân'ın yakında dünyaya indirileceğinin müjdecisi olan müstesnâ bir doğumdur.

Kıymetli kardeşlerim!

Resûlallah (s.a.v.)'in dünyaya geldiği zaman ve zemîni göz önünde bulundurduğumuzda, insanlığın insafsız ve acımasız uygulamalar içinde olup, haksızlıkların kol gezdiği, güçlülerin güçsüzleri ezdiği ve putperestliğin doruk noktaya ulaştığı bir câhiliye dönemi olduğunu görürüz.

Câhiliye karanlığına gömülmüş insanları İslam güneşiyle aydınlatan, Allah Teâlâ'nın en son ve kutlu elçisidir Hz. Muhammed. Putlara tapan, güçlüler

zayıflarını yok eden, kan döküp haram yiyen, kötülükten ve zulümden çekinmeyen, kız çocuklarını utanç vesilesi sayıp diri diri toprağa gömerek, ırk, renk, soy ve zenginliği üstünlük ölçüsü kabul eden ve cehâhetin daha nice örneklerini sergileyen câhiliye toplumunu en yüce ahlakî erdemlerle donatılmış, örnek bir topluma dönüştüren eşsiz bir insandı sevgili Peygamberimiz (s.a.v.).

Dolayısıyla biz bu büyük insanın doğumuna "Mevlid-i Muhammed ve Mîlâd-ı Ümmet" diyoruz. Zira O'nun doğumunu izleyen kırk yıl sonra dünya yeni bir düzene kavuşmuş, insanlık yeniden doğmuşçasına huzura ermiş ve herkes o ilahî düzeni duyuran Hz. Muhammed (s.a.v.)'e uyararak dünya ve ahiret saadetini erdirecek doğru yolu bulmuştur.

Hz. Adem (a.s.)'den başlayarak ilahî vahyi biz insanlara ileten Peygamberlik silsilesinin sonuncusu olan sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'i anlatan en güzel kavram şüphesiz rahmet ve merhamettir.

Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'e hitaben: "Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." buyrulmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in rahmet, merhamet ve adalete dayalı kuşatıcılığı ümmetini olduğu kadar bütün insanlığı da kapsamaktadır. O'nun hayatını erişilmez bir hayranlıkla seyretmek yerine, O'nu örnek model almaya çalışmalıyız. Rahmet elçisi (s.a.v.), yaşadığı dönemde bir baba, bir eş, bir komutan, bir imam, bir devlet başkanı ya da bir muallim olarak nasıl ki sahabeyle yol gösterip örnek olmuşsa, bugün de bizim için vazgeçilmez bir rehberdir.

Bu gece, Hz. Peygamber (s.a.v.) doğduğu için sevinenler, O'nun sevgisine mazhar olurlar. Hadîs-i şerîflerde buyrulduki:

"Bir şeyi çok seven elbette onu çok anar."

"Peygamberleri anmak, hatırlamak ibâdetlerdir."

Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in Al-i İmran Suresi'nin 31. ayetinde: "(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı gerçekten seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayıcı ve çok merhametlidir." buyurulmuştur.

Hz. Peygamber (s.a.v.) de, bir hadîs-i şerîfinde: "Biriniz beni babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe (tam) iman etmiş olmaz." buyurmuştur.

Gerçek bir Müslüman, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e mutlaka özlem duyar ve keşke ben de O'nun ashabından olsaydım, meclisinde bulunsaydım, gözlerim O'nun mübarek yüzünün nuruyla dolsaydı, kulaklarım O'nun tatlı sözünü işitseydi, kalbi fetheden güzel ahlâkını görseydim ve O'nun Rabbine nasıl ibâdet ettiğine vâkıf olsaydım diye temenni eder. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in şu sözünü doğrularcasına

bu uğurda sahip olduğu her şeyi feda etmek ister: "Ümmetimin beni en çok sevenlerinden, benden sonra gelecek olan bazılarından her biri beni görmeyi o kadar çok arzu edecek ki, bu uğurda ailesini ve malını feda etmeyi bile göze alacaktır."

Bunun içindir ki, O'na uyanların hâli böyle idi.

İbn-i Sîrîn, Ubeyde b. Amr'a şöyle dedi: "Yanımda Enes b. Mâlik'ten kalma Hz. Peygamber'in bir miktar saçı bulunmaktadır. Bunun üzerine Ubeyde dedi ki: "Ben de O'nun bir tek kılının bulunması, bana dünya ve içindikilerden daha sevimlidir."

Zehebî bu rivayete bir not düşerek şöyle der: "Bu imam, bu sözü Hz. Peygamber'in vefatından 50 sene sonra söyledi. Hz. Peygamber'e ait olduğu kesin olarak ispatlanan böyle bir kıl bulsaydık, zamanımızda biz neler demezdik? Bunu ispatlamak imkânsız demek kadar zordur."

Zehebî yine şöyle der. "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in başını tıraş ettiği zaman temiz saçlarını kendilerine bir ikram olmak üzere ashâbına dağıttığı bir gerçektir. Ah keşke onlardan bir tanesini biz de öpebilseydik!"

Cübeyr b. Nufeyl şöyle der: "Bir gün Mikdat b. Esved (r.a.)'in yanında oturuyorduk. Ona bir adam uğradı ve dedi ki: Ne mutlu Resûlullah (s.a.v.)'i gören şu gözlerle! Keşke senin gördüklerini biz de görseydik, senin şahit olduklarına biz de şahit olsaydık."

Sâbit el Bünani, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hizmetkârı Enes b. Malik (r.a.)'i gördüğü zaman O'na doğru gider, ellerini öper ve şöyle derdi: "Bu el, Resûlullah (s.a.v.)'in eline dokunan eldir."

Tabiinden bazıları da Seleme b. El Ekva (r.a.)'yı gördükleri zaman böyle yaparlar ve Resûlullah (s.a.v.)'e biat eden elleri öperlerdi.

Hasan el Basrî, Resûlullah (s.a.v.)'in üzerine çıkıp hutbe okuduğu hurma kütüğünün kıssasını şöyle anlatır: "Bu kütüğü Hz. Peygamber daha sonra terk etmiş ve kendisine bir mimber edinmişti. Bunun üzerine hurma kütüğünün, -yavrusu kendisinden alınan dişi devenin inlemesi gibi- inlediğini mescidde bulunan herkes işitmişti. Nihayet Hz. Peygamber (s.a.v.) gelip elini onun üzerine koydu ve kütük sakinleşti.

Hasan el Basrî bu olayı anlattığı zaman şunu derdi: "Ey Müslümanlar! Bir odun parçası bile Resûlullah (s.a.v.)'in özlemiyle inlemiş. Siz O'nu özlemeye daha layıksınız."

Onlar, Resûlullah (s.a.v.)'i sadece sevmek ve O'na özlem duymakla kalmamışlar, bunun ötesine geçerek O'nun sünnetine göre hareket etmişler ve O'nu kendilerine bir örnek edinerek Resûlullah (s.a.v.)'den yetişemedikleri kayıpları böylece telafi etmişlerdir.

Nitekim tabi'inin ileri gelenlerinden Ebu Müslim el Havlanî şöyle der: "Muhammed (s.a.v.)'in ashabı,

bizi bırakıp da O'nu sadece kendilerine ait olduğunu zannederlerse, Allah'a yemin olsun ki, onlarla bu konuda öyle bir yarışırız ki, onlar, arkalarında nice insanlar bıraktıklarını öğrenirler.

Ebu Müslim ashâb-ı kirâmın Resûlullah (s.a.v.)'i sadece kendilerine mal etmelerini kabul etmemiş, sevgisinde onlarla yarışmak istemiştir. O, bu kutlu yarışın anlamını idrâk etmiş, Allah'a ve Resûlüne yakınlık ve itaatte, başkasını kendi yerine tercih etmek gibi bir şeyin olamayacağını, yarışta öne geçmenin erdem ve vasıflarda öne geçmekle mümkün olduğunu ve salih amellerde geri kalan kimseyi, nesebinin ileri geçiremeyeceğini gayet iyi anlamıştır.

Nitekim onlar, şöyle demişlerdir: "Bir kimsenin dünyevî konuda seninle yarıştığını gördüğün zaman sen de onunla ahiret konusunda yarış. Hiç kimsenin Allah'a itaatte seni geçmesini istemiyorsan ve buna gücün yetiyorsa bunu yap ve onları geç."

Onlardan sonra gelen selef de büyük-küçük her konuda sünneti izlemeye düşkünlüdür.

İşte İmam Ahmed şöyle derdi: "Hadis olarak neyi yazmışsam, onunla mutlaka amel ettim. Hatta Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hacamat yaptırdığına ve kendisine hacamat yapan Ebu Tayyibe'ye bir dinar ücret verdiğine dair bir hadise rastlamıştım. Ben de hacamat yaptırdığım zaman bu işi yapan kişiye bir dinar verdim."

O şöyle demiştir: "Eğer gücün yeterse hakkında bir hadis olmadıkça, saçının bir telini bile kaşıma."

Bunun sebebi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in her konuda mükemmel bir insan oluşundandır.

İmam-ı Nevevî şöyle der: "Resûlullah (s.a.v.)'in şekline bakacak olursan ondan daha güzeli yoktur. O'nun ahlak ve hasletlerine bakarsan, O'ndan daha mükemmeli yoktur. Genel olarak bütün insanlara, özel olarak da Müslümanlara olan lütuf ve ihsanına bakarsan, O'ndan daha vefalı yoktur."

Şüphesiz en büyük nimetlerden birisi, bir kula, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in sevgisinin bahşedilmesidir.

İbni Kayyım şöyle der: "Bu konuda tam bir sadâkat gösterdiğinde -yani kul bütün duygu ve düşünceleriyle Rabbini gaye edindiğinde- kendisine Resûlullah (s.a.v.)'in sevgisi bahşedilir, rûhâniyeti onun kalbini kuşatır. Allah Teâlâ'nın onu Peygamber ve hidâyet rehberi kıldığı gibi, o da Peygamber (s.a.v.)'i kendisine önder, öğretmen, üstad ve örnek olarak kabul eder. Artık O'nun hayat hikâyesini, getirdiği dinin ilkelerini, kendisine vahyin indirilişini inceler; kişisel özelliklerini, huy ve ahlakını hâl ve hareketlerindeki âdâbını, uykusunu ve uyanıklığını, ibâdetini, ailesi ve arkadaşlarıyla ilişkilerini iyice öğrenir. Böylece sanki ashâbından O'nunla beraber olan bir sahâbî gibi olur."

Hayatımızın her safhasında Efendimiz (s.a.v.)'i İbni Kayyım'ın ifade ettiği şekilde örnek almamız ve O'nu canımızdan çok severek izinde olmamız temennisiyle sözlerimi noktalarken, sizleri bu gün için yazmış olduğum "Doğumun Dünyaya Bedel" başlıklı sekiz dörtlükten oluşan şiirimle selamlamak istiyorum:

Doğumun Dünyaya Bedel

Doğdu dünyanın güneşi.

Aydınlatı dağı taşı.

Nebîlerin son kardeşi.

Yoktur âlemde bir eşi.

Haber verdi bize Kur'ân.

Kullukla kurbiyyet kuran,

Âlemlere rahmet olan,

Son peygamber, güzel insan.

Şöyle diyor bize Kur'ân:

"Hakkı severseniz candan,

Peygamber'e uyun her an,

Sevsin sizi yüce Yezdan."

Bu gerçeği biliyorsak,

Sevilmeyi diliyorsak,

Bu aşk ile gidiyorsak,

Bir gün bize açar kucak.

Medine'ye uçar uçak.

Gelin bizde onla uçak.

Demeyelim hava sıcak.

Resul açar bize kucak.

Ne mutlu biz müminlere,

Ümmetiz bu peygambere.

Göğsümüzü gere gere,

Uyarız biz O rehber.

Doğumun dünyaya bedel.

Yâ Resûl! Bize uzat el.

Bir değil, bize her gün gel.

Seninle olmak çok güzel.

Severiz biz Seni candan.

Yakınsın bize Sen her an,

Damarımızdaki kandan.

Sensin bize tek kumandan."

Program, davetilere pide ve ayrandan oluşan ikramın alınması ve kandil simitlerinin dağıtılmasıyla noktalandı.

BÜYÜYEN TÜRKİYE'NİN YANINDAKİ GÜÇ

Geçmişten miras değerlerimiz, güçlü sermayemiz ve modern bankacılık anlayışımızla büyüyen Türkiye'ye destek olmaktan gurur duyuyoruz.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank

Burası Sizin Yeriniz

  /vakifbank

Ya olduğun gibi görün,

Ya g r nd đ n gibi ol.